

octubre 1997

núm. 182

175 PTA.

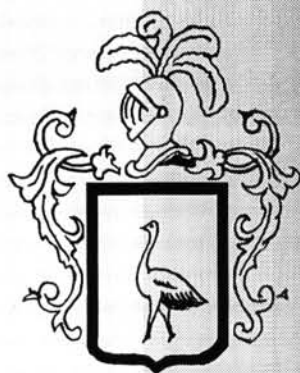
LLUCMAJOR

de pinte en ample

FIRES 1997

100 cl.

25% vol.

XAROP
d'en

GORI

F. Vidal

Elaborado por Destilerias F. Vidal Catany, S.L. - C. San Francisco, s/n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7/5497 - Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182/PM

EDITA

Obra Cultural Balear de Lluçmajor

INFORMACIÓ I PUBLICITAT

C/. Bisbe Taixequet, 105 (Lluçmajor)

DIRIGEIX

Catalina Font

COLLABOREN

Sebastià Alzamora	Ignasi Barceló
Miquel Barceló	Miquel Bezares
Llúcia Caldés	Celso Calviño
Francina Capellà	Miquel Cardell
Sebastià Cardell	Joan Clar
Antònia Font	Bartomeu Font
Joana Font	Catalina Garau
Maties Garcies	Miquel Janer
Franç Jaume	Joan Jaume
Coloma Julià	Benet Llopart
Antoni Llopart	Jaume Manresa
Llorenç Mascaró	Antoni Monserrat
Apol·lònia M. Monserrat	Joan Monserrat
Francisca Mut	Guillem Oliver
Jaume Oliver	Margalida Palou
Bartomeu Prohens	Nanda Ramon
Sebastià Rubí	Josep Sacarès
Jaume Salvà	Miquel Sbert
Tomeu Sbert	Catalina Serra
Joan Socies	Arnau Tomàs
Gabriel Thomàs	Antoni Vadell
Jeroni Tomàs	Francesc Verdera
Bàrbara Verdera	

IMPRIMEIX

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

El pensament de la Revista s'expressa
només a través de l'Editorial

Editorial

Fires i fermances

Temps de fires, temps de fermances. En els nostres dies els cicles naturals s'han convertit en cicles culturals, tot generant celebracions i multiplicant els símbols, de tal forma que tot plegat ha esdevingut una xarxa que ens nodreix, ens té i ens manté. És la nostra comunitat, és la nostra cultura, són les nostres arrels. Després de l'estiu, la tardor ens prepara per a l'hivern, segons el ritual de cada any, conegut però ben entès i ben viscut?

Temps de fires, temps de fermances. Lluçmajor en fires es transforma en subjecte col·lectiu d'una experiència festiva única. I al mateix temps constitueix per a tots, recurs i avinentesa per al retrobament i per a la descoberta de tantes coses...

Temps de fires, temps de fermances. Els nuclis familiars i d'amistat es reforcen amb la presència gratuïta i amb el do personal. La gratuïtat s'acompanya amb la llibertat. La veritable generositat dona el braç a la dignitat. En aquests temps difícils, la imaginació i la creativitat no ens poden faltar.

Temps de fires, temps de fermances. La millor fermaça és la vida, el treball, el temps, la intel·ligència, la solidaritat, l'estimació. Tant per a nosaltres mateixos com per als altres. Fermances sovint envoltades de dificultats i amb exigències d'esforç. Res bo costa poc, diu el refranyer. Aquestes fermances són les millors.

Temps de fires, temps de fermances. Seria demanar massa que cada any Lluçmajor tingués una qüestió més, de totes quantes en té de pendents, resolta? que cada any Lluçmajor rebés una bona fermaça col·lectiva? quina podria ser la d'enguany?

Temps de fires, temps de fermances. És possible rebre una fermaça sense una actitud oberta i acollidora? És possible rebre sense estar disposat a donar?

Temps de fires, temps de fermances. Les fermances s'han de merèixer; si no, es devaluen i degraden. Ja no costen res. Ja no valen res. Més encara, poden convertir-se en un símbol buit i enganyós. Massa sovint, una fermaça pot prendre ocultar una relació no satisfactòria i pot intentar substituir una veritable comunicació per un simulacre extern i fictici.

Temps de fires, temps de fermances. Quina fermaça per a la infància i la joventut llucmajorera? per al món del treball? per al món de l'economia? per a la vida política local? per a...?

Temps de fires, temps de fermances. Sant Miquel i Sant Lluç ja poden intercedir fort! Un arcàngel lluitador i un sant metge, vet-aquí dos excel·lents protectors per a les nostres fires. D'ells dos ens vinguin el coratge i els remeis!

Temps de fires, temps de fermances. Ningú sense fermaça i tots amb més coneixement.

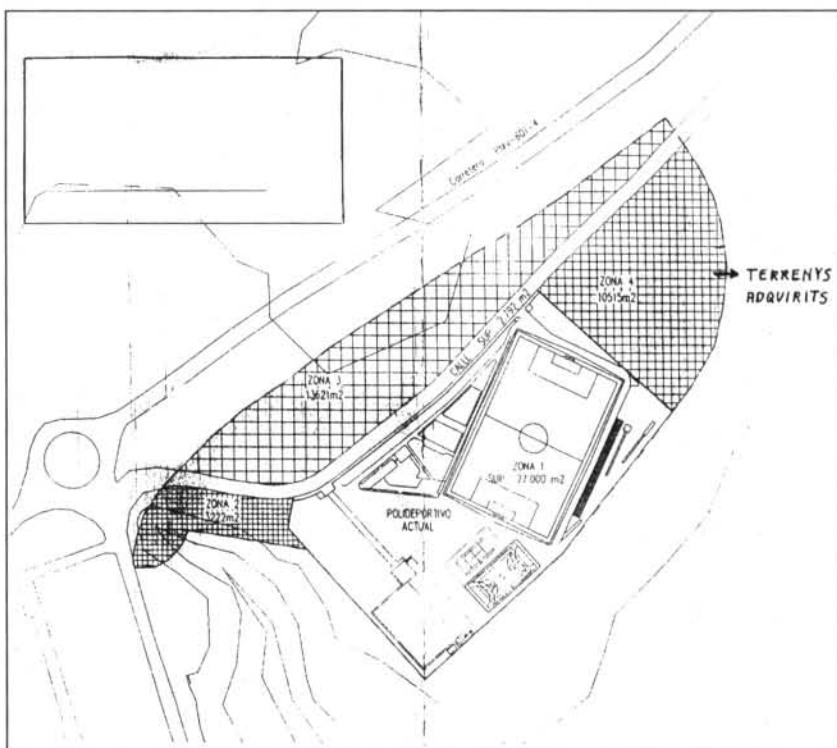
Temps de fires, temps de fermances. Molts d'anys per a tota la gent llucmajorera, amitats i convidats! ◆

L'Ajuntament de Lluçmajor ha comprat els terrenys per construir l'Institut de s'Arenal.

- L'Ajuntament de Lluçmajor, reunit en Plenari extraordinari, ha adquirit els terrenys en què es construirà el nou institut de s'Arenal. El batlle, Gaspar Oliver, ja ha firmat l'escriptura de compra-venda, junt amb la propietat, davant de notari.

Aquests terrenys, de 10.500 m² eren els únics de s'Arenal inclosos en el pla General amb el qualificatiu d'"Equipaments", per la qual cosa si haguessin optat per una altra ubicació s'hagués hagut de modificar el Pla General i això hagués generat un retard. La urgència de la construcció, que així pot quedar acabada al final del 98, va aconsellar a l'actual equip de govern municipal a escollir els esmentats terrenys, que es troben devora el Polisportiu de s'Arenal.

L'Institut de s'Arenal acollirà devers 800 alumnes de s'Arenal, les urbanitzacions de Badia Gran, Badia Blava, sa Torre, Les Palmeres, Mairois Dècima, Bellavista, Cala Blava i Son Verí, i de la Platja de Palma i de Ca'n Pastilla. ♦

Plenari de l'Ajuntament de Lluçmajor (30-IX-97)

- L'ordre del dia d'aquesta sessió plenària constava de 24 punts, dos dels quals pertanyien a Secretaria, nou a Interior, 4 a Acció Social, un a Urbanisme i Projectes, 5 a Hisenda, Economia, Foment i Especial de Comptes i dues Mocions, ambdues per part del Grup Municipal Socialista PSIB-PSOE, la primera de les quals relativa a donar compte a tots els grups que formen el consistori de l'avanç de la revisió del Pla General del municipi i la segona també del PSIB-PSOE, per tal que l'Ajuntament sol·liciti al Govern Balear una línia d'autocar universitari.

Resumint, direm que el govern municipal format pel PP-ASI va aprovar un conveni amb la promotora d'es

Puig de Ros amb el vot en contra de l'oposició socialista del PSM i del PSOE.

Antoni Llompart, portantveu del Partit Socialista de Mallorca va explicar que l'equip de govern "fa urbanisme a la carta" i que ara donen permís a una urbanització prevista fa 24 anys, i que per tant, el pla parcial i les renovacions es troben caducades.

Llompart va afegir que l'Ajuntament tenia l'opció de declarar aquesta caducitat però, "en comptes de sancionar el promotor arriba a un acord amb ell". També va manifestar que tant el Govern Balear com el CIM donen llum verda arribant a un acord amb el promotor.

Per problemes burocràtics es va

deixar sobre la taula la proposta d'acord amb el Govern Balear, del finançament de construcció del futur centre de Secundària de s'Arenal i, per mos d'això, es va ajornar el tema per a una propera sessió de caràcter extraordinari.

D'altra banda, l'Ajuntament va decidir no personar-se al recurs contenciós administratiu interposat pels veïns de s'Estanyol, en contra de la polèmica ampliació del Club Nautic. Segons el PSM "el Consistori fa oïdes sordes a les decisions adoptades per sessió plenària" en botar-se un acord de ple del 95 en què s'instava a obligar contra la concessió. ♦

Comunicat de l'Agrupació Socialista de Lluçmajor PSOE Pressupost Municipal 1997

El Grup Municipal Socialista PSIB-PSOE, a l'Ajuntament de Lluçmajor, vol fer les següents aclaracions, respecte de la liquidació del pressupost de l'any 1996 i l'aprovació per l'equip de govern (PP-ASI), del pressupost per l'any 1997.

La liquidació del pressupost del 96, no ha complert els objectius previstos, demostrant-se una vegada més, que els ingressos estaven "inflats" en més de 400 milions de pessetes, arrossegant altres incobrables com de costum se ve fent, afirmant-se que el deute del nostre Ajuntament és avui d'uns 2.600 milions de pessetes, el que obligarà a no poder afrontar els compromisos de pagaments obtinguts.

Hem denunciat sistemàticament, la falta de rigor, endemés que els càlculs estan equivocats en aspectes molt importants, la qual cosa ens ha duit a tenir un dèficit de 457.663.649.- pts. En el pressupost tancat del 1996. Sempre hem indicat, com a solució, a més de l'indicat reiteradament per la intervenció de l'Ajuntament, el de consensuar un pla de sanejament per donar viabilitat a la gestió financiera del Consistori, fins i tot hem insistit, que la millor manera de reduir el quantios deute, es podria dur a terme si hi hagués voluntat política quant a les correctes i puntuals amortitzacions, no essent pertinent el justificar la incapacitat, la deixadesa i la miopia en aquest àmbit, invocant comporta-

ments polítics de temps passats, i volem esser tremendament reincidents, pel que fa al necessari, urgent i puntual pla de sanejament, el qual serita la teràpia que convendria per a la deteriorada economia del nostre Ajuntament.

Respecte del pressupost que se va presentar per l'any 1997, hem de partir d'una dada sumament significativa; la intervenció del nostre Ajuntament, amb exquisida recomanació a l'equip de govern (PP-ASI):

1. Els recomanam que més que centrar-se en les mesures pressupostàries, n'adoptin altres per sanejar el remanent de tresoreria negativa que en aquest moment ascendeix als voltants d'uns 1.900 milions de pessetes, acumulats des de l'any 1993.

2. Així mateix la intervenció, creu sumament necessari i convenient, com una mesura més de sanejament, el dur a bon terme una exhaustiva depuració dels drets i obligacions dels exercicis anteriors, ja tancats.

3. Per últim, la intervenció denuncia la falta de conciliació existent, entre els pendents de cobrament, controlats pels serveis de recaptació de la CAIB i la comptabilitat oficial de l'Ajuntament.

Amb tot el que hem citat anteriorment, l'equip de govern (PP-ASI), defensa els pressuposts del 97, com els de l'ESPERANÇA, quan la realitat més crua, és que són insatisfactoris, pel fet que una vegada més els

"inflen" artificialment, concretament per aquest concepte figuren més de 250 milions de pessetes. Per tot això el Grup Municipal PSIB-PSOE, establirà el corresponent recurs de reposició, en contra dels citats pressuposts per l'any 1997.

La alegació que es va presentar durant el període d'exposició pública dels pressuposts, es fonamenta.

Si bé es cert que l'aprovació del pressupost de l'Ajuntament, és un acte polític, per excel·lència, en el qual es manifesten per comparació les partides d'ingressos i despeses, les prioritats polítiques de l'equip de govern i les seves intencions i/o estimacions, també s'ha de dir, que aquest acte polític, està subjecte a unes mínimes determinacions, que són les que vénen reflectides en la Llei reguladora d'Hisendes Locals i pel Reial Decret 500/1990. En especial hi ha un principi que creim que no es respecta i és de l'EFFECTIVA NIVEL·LACIÓ DEL PRESSUPOST.

No basta que hi hagi una quadratura de xifres entre els ingressos i les despeses, sinó que aquesta, a part de ser formal, ha de ser real, o almenys les previsions han de ser factibles, sí bé és cert que en algun exercici les previsions d'ingressos poguessin fallar; **NO ES POT ACCEPTAR NIES LEGAL QUE CADA ANY, LES PREVISIONS D'INGRESSOS NO S'AJUSTIN A LA REALITAT.** ♦

Després de la Diada de l'11 de Setembre, Rafel Ribó, president d'Iniciativa per Catalunya va anar uns dies a descansar al Santuari de Gràcia.

A la pregunta d'una de les nostres més intrèpides col·laboradores, "ruptura total?"- Ribó, molt assenyadament va respondre: "ruptura amb Gràcia? Mai".

I és que descansar en aquest indret i gaudir dels exquisits vins algaidins mereix qualsevol bona excusa. ♦

S'Arenal

Notícies breus

Es va tornar a celebrar el Dia del Turista

Tomeu Sbert

S'Arenal ha viscut una bona temporada, turísticament parlant. No és història però és més que acceptable. Tal vegada aquest estiu tan renouar, ha estat el vertader motiu perquè retornàs l'anomenat "Dia del Turista", iniciativa de l'Associació d'Hotelers de la zona.

Aquesta diada instituïda els anys setanta va deixar de celebrar-se poc després i ara ha reviscolat amb molta força i, possiblement l'any que ve tendran lloc actes festius diversos i durant un bon grapat de dies.

He de dir que, de banda els actes públics, també la majoria d'hotels celebraren diferents actes de bulla per tal d'animar i alegrar els seus clients.

Copinya d'Or i diplomes

- En un sopar de gala a l'Aquacity, que formava part de la festa per als turistes, es va fer entrega a Josep Oliver Marí, ex-president dels hotelers associats, de la "Copinya d'or", la més alta distinció que concedeix aquesta Associació. També es feu entrega de diplomes d'honor a l'ex-president Bartomeu Xamena Simonet i a l'ex-gerent Bartomeu Marí Puigserver, entrega que va ser a càrrec de l'actual president Miquel Vidal Fullana.

Versos

- La comissió organitzadora dels actes per als turistes em va demanar uns versos per al programa. La novetat d'aquest encàrrec era que fossin en català, no en anglès ni en un altre idioma. Són aquests:

"Disfruti cada turista
passant-s'ho de lo millor
bulla sana i diversió
plens d'esperit pacifista.

Diada fa anys no vista,
serà un riu a boca plena.
La mar, el sol, pau i arena,
majorettes, música, ball.

Tot un trull, amunt i avall,
d'engrescament a balquena."

Centenari

- Un segle de vida va complir Pere Moll Riera; si bé va néixer a Alcúdia i va viure un grapat d'anys de la seva joventut a Porreres, la major part de la seva existència ha estat a s'Arenal. Com a mitger, amb la seva família, va passar 40 anys a s'Hort d'en felip, devora Ses Cadenes i fou un dels fundadors de la cooperativa lletera de son Sunyer. Ara li varen fer una festa. Autoritats i amics, rams de flors i missa solemne a l'església d'es Pil.larí on ara viu, retirat. Tots els arenalers antics celebraren amb alegria els cent anys d'aquest bon home, popular i estimat. Enhorabona.

- El nou Institut d'ensenyament secundari està ubicat al costat del camp municipal d'esports, a l'antiga carretera de cala Blava.

- Toni Jordi Pastor, una vintena d'anys empresari de la nit regentant la discoteca "Scorpio", ara ens sorprèn com a pintor. Ja ha exposat a Madrid i d'aquí a uns mesos ho farà a València. Els llucmajorers podrem gaudir del seu art perquè exposa aquestes fires a Lluçmajor.

- La UD Arenal de futbol no acaba de prendre mides a la III Divisió. Hi ha un planter jove, arenaler, quasi tot, molt animat però ha perdut la majoria de partits. El darrer contra el Campos, a casa nostra va perdre per 0-1. Tothom espere una prompte recuperació.

- A l'edat de 84 anys va morir Antoni Roses Montis, "es senyor de son Verí", com era conegut per tothom. De la seva possessió sortiren la majoria de solars per construir cases i establiments hotelers a s'Arenal. Que descansi en pau.

- Maria Pilar Mir va inaugurar un local destinat a agència de col.locació, juntament amb la presidenta de l'Associació de Veïns de s'Algar, Consuelo Zaragoza. Situat a l'edifici "Los soles", al carrer de Maria A. Salvà. També tindrà assessoria jurídica i activitats diverses.

- El campionat del món de ciclisme en carretera serà sol.licitat per les Federacions espanyola i balear. L'organització, a càrrec de la Balear, CC Arenal i amb l'ajut econòmic de l'Associació Hotelera i entitats oficials. Pere Canals en duu la veu cantant, amb el suport d'altres persones. Un gran esdeveniment a la vista?

- La regatista de s'Arenal, Xisca Cerdà, es proclamà nova campiona de Balears de vela. Els dies 8 i 12 d'aquest mes d'octubre participa al campionat d'Espanya, a Canàries, representat Balears.

- Andreu Salom, escriptor, qui va passar la joventut a la possessió de son Eriçó fent de pagès, ha escrit un guió per a una pel.lícula. Viu a Múrcia i ha passat unes vacances a s'Arenal.

- Dia 12 és la Darrera Fira, desitjam per a tothom el millor i, sobretot, una bona fermaça. Molts arenalers tenen previst, com cada any, pujar a Lluçmajor. ♦

Sorpenent Toni Jordi, enguany amb la seva obra pictòrica, a les fires de Lluçmajor.

SYP

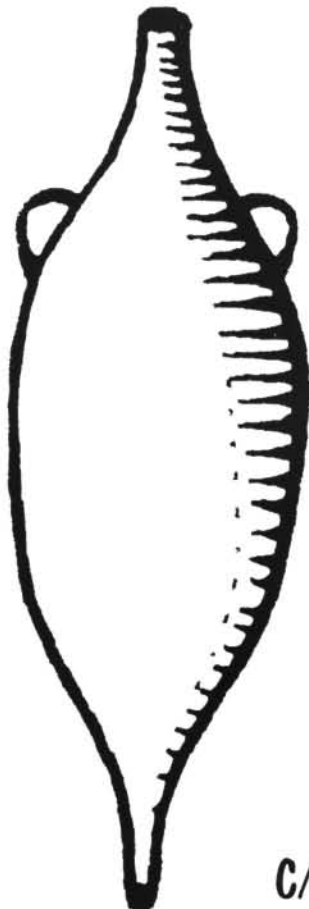
AL VOSTRE SERVEI

*Pel vostre dinar de Fires teniu:
Fruita del temps, congelats,
carnisseria, xarcuteria i bons vins*

Agraïm la vostra visita

LA MILLOR BOTIGA DE CADA DIA

C/. Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

S'AMFORA

C/. de sa Font, 8 - TEL. 66 18 16 - LLUCMAJOR

En Jaume Alemany va ser el pregoner de les fires d'enguany

El pregó és una reflexió sobre la joventut actual en comparació a la de fa vint anys

Francina Capellà
Margalida Palou
Fotos: C. Julià

Amb el pregó que duu per títol *L'esplai a Lluçmajor, experiència d'una acció educativa* quedaren inaugurades les fires del 97. Enguany el pregoner ha estat en Jaume Alemany que va ser presentat per n'Antoni Vadell.

El presentador va explicar la trajectòria del pregoner i va destacar l'aportació que aquest va fer dins el món juvenil llucmajorer.

En Jaume va arribar a Lluçmajor a finals del 76, quan tot just la democràcia començava a caminar i s'havia produït una obertura de l'església provocada pel Concili Vaticà II. La seva imatge diferia molt de la idea que tenia la gent d'una persona lligada amb l'església, ell va aconseguir desacralitzar la figura del capellà perquè va estar

a Lluçmajor tres anys abans de ser ordenat, el dia 2 de juny del 79, desenvolupant tasques relacionades fonamentalment amb els joves i els nins. En Jaume va saber connectar amb una joventut que cercava qualcú que l'orientés i l'estimulés. Amb la seva barba, la seva moto i la seva guitarra aviat va ser ben conegut dins el poble per totes les iniciatives que va engegar, juntament amb en Lluís Benito i amb en Miquel Barceló.

Com a anècdota, el presentador va contar que una vegada que va anar d'acampada amb ell els va fer mirar el cel i els digué "tria una estrella, agafau-la i no l'amolleu mai". N'Antoni Vadell ha mantingut un estret lligam amb en Jaume, primer com a infant, després, en l'adolescència el tingué de professor al seminari nou i ara que n'Antoni és a la parròquia Ramon Llull de Palma i aviat serà diaca. Amb paraules de n'Antoni "en Jaume és un poeta, cercador d'una estrella, la seva estrella i la dels altres". El presentador va finalitzar la seva emotiva exposició amb el desig que les reflexions i les propostes del pregoner no caiguin en el buit i siguin recollides per les institucions, especialment per l'Ajuntament.

El pregó d'en Jaume ha estat molt diferent a la resta de pregons que s'havien fet abans. No s'ha basat en investigacions, estudis i recerques, sinó en la pròpia experiència com a dinamitzador del món juvenil. Va fer un repàs als nou anys que va estar a Lluçmajor que començaren, pel que fa a moviments de joves, amb l'AMISTAT-77, de la qual celebrem enguany el 20è aniversari. L'AMISTAT-77 va ser l'inici d'una acció infantil i juvenil, amb paraules d'en Jaume, que entenia el temps lliure com a àmbit

educatiu a través d'excursions, tallers de música... Molts de llucmajorers encara recordam totes les iniciatives que es realitzaren al poble a partir d'aquell moment. El repàs d'aquella experiència de Lluçmajor va ocupar la primera part del pregó on va destacar els objectius que es proposaven: donar uns valors, pedagògics, socials i religiosos, als joves per aconseguir una educació integral, un creixement personal a través d'una pedagogia activa, que els joves fossin crítics, solidaris, arrelats, oberts a la transcendència, compromesos amb el medi ambient, altruistes...

A continuació va explicar el que creu que es pot recuperar d'aquella experiència: la necessitat d'un lideratge, qualcú que estigui disposat a dur a terme un projecte, la fina sensibilitat per comprendre el nin, ell és el protagonista, ningú no pot caminar per ell, l'educador

l'acompanya...

El tractament de les particularitats del nostre temps formaren la tercera part del pregó on va tractar quatre aspectes: la postmodernitat, la comunicació, la violència i la velocitat. En Jaume féu una descripció crítica, i a vegades pessimista, del panorama en què es mouen els joves d'avui: És un temps de tardor, gris. El creixement econòmic ha propiciat avanços, augment de l'esperança de vida... però ha generat bosses de pobresa, desigual distribució de la riquesa, taxes elevades d'atur, contaminació... han sorgit noves malalties i s'ha accentuat la drogodependència. No és un temps feliç. El materialisme, el consumisme han provocat la pèrdua d'una visió global, substituïda per un pen-

SPORTS

ca'n salom

Sabates

Infantil i juvenil

QUANTITOS

(Talles 18-40)

C/ Músic Joan Xamena, 12 • Tel. 66 14 84 • (Lluçmajor)

sament fragmentat, discontinu, un saber burocràtic. La frase de Lenin, "llibertat per a què?" per entregar la dictadura del culte al diner, tot té un preu, l'aparença és més important que el contingut. Això crea un home insatisfet, pe-rerós, sense un futur gaire clar...Per tant hem d'intentar recuperar el temps lliure com a temps gratuït i creatiu. Actualment l'esplai ha entrat en el mercat, tot s'organitza de tal manera que el nin no hi ha d'aportar res. Els monitors han deixat de ser gratuïts perquè necessiten un sou ja que és difícil trobar feina. Cal donar sentit a la vida. El projecte cristià d'un home lliure cap a Déu ofereix un camí.

Pel que fa a la comunicació s'han superat les distàncies, la informàtica, la xarxa internet obren noves possibilitats molt positives, però hi ha el perill d'un ús inconvenient. El nin i el jove hauran d'adquirir un sentit crític, tenir una estima al que els fa individuals, no s'han d'allunyar del company, del veí, no han de deixar de passejar per la muntanya, cal evitar l'aïllament. Per altra banda la televisió contribueix a desorientar més els joves mitjançant el foment de la violència i l'emissió de programes on la vulgaritat i l'ordinària són les protagonistes. S'ha passat de la cultura de la vida a la cultura de la mort, de la cultura de la pau a la banalitat i la grosseria.

Un altre aspecte que configura el món actual és la pressa, el ritme accelerat, que afavoreix la superficialitat, no deixa veure el detall, impedeix el diàleg. Es necessita posar ordre al magatzem interior a través de la reflexió, la contemplació, el silenci...

Malgrat aquest sentiment pessimista el pregoner diu que el nostre temps és l'únic que tenim. Hem de prendre consciència que som agents i no pacients, hem d'implicar-nos i lluitar a través de la societat civil. Hi ha joves inconformistes, crítics, autèntics que funcionen a través d'associacions i que han sabut trobar un camí. Els joves tenen possibilitats impressionants però són fruit de l'època que els ha tocat viure.

En Jaume va manifestar la seva preocupació pels joves que s'han retut al passotisme, a l'evasió, pels nins que viuen dins la misèria, dins la marginació que els abocarà a la delinqüència.

Finalment va acabar fent una sèrie de propostes com ara que hi hagi un lloc per coordinar les diferents iniciatives, que les institucions públiques inverteixin a fons perdut sense marcar directrius, que s'afavoreixi l'associacionisme juvenil, l'intercanvi d'experiències amb altres joves, el contacte amb la natura que ens proporciona gratuïtament

allò que altres ens prometen pagant. Hem de recuperar el sentit de l'esforç com a valor. Avui, als joves, no se'ls exigeix res, se'ls faciliten les coses. Tenim clars els principis, ens manquen estratègies digué el pregoner.

En Jaume va acabar desitjant unes bones fires a tothom. Un bon grapat de persones l'esperaven per compartir una estona amb ell que va marcar una etapa molt important de la seva vida.

Molta gent de Llucmajor no sap què se n'ha fet d'en Jaume de "sa barba". En primer lloc, ara ja no en duu. Quan se'n va anar de Llucmajor, l'any 85 es va dedicar al Seminari Nou com a formador, tasca que compartia amb la Direc-

ció General de Joventut del Govern Balear. L'any 88 va passar a ser rector de la parròquia de Sant Mateu de Bunyola i actualment també és el capellà de la presó, activitat que l'ha fet estar en contacte amb la misèria pura i li ha fet constatar que no hi ha justícia i que les desigualtats socials són molt grans.

Nosaltres, com a llucmajorers, ens agradaria que en Jaume pogués tornar a Llucmajor i engrescàs una altra vegada el jovent; com que això és pràcticament impossible voldríem que aquella il·lusió de fa vint anys tornàs créixer dins els joves del nostre poble. ♦

Bones Fires.

PLAÇA 18

serigrafia

C/ SON JULIÀ, SOLAR A-65
POLÍGON INDUSTRIAL SON NOGUERA
07620 - LLUCMAJOR - MALLORCA
TELÈFON 66 04 22
FAX 66 19 22

Quatre mots

El duo Aria i Paquita Cañellas, guanyadors del concurs de cançó mallorquina de Son Ferriol

Catalina Font
Fotos Vidal

- Amb quina cançó heu guanyat aquest concurs?

- La cançó es titula "Cant a Mallorca", que vol ser un himne, un cant a la Mare de Déu de Lluc, la Mare de Déu de tots els mallorquins. La lletra és d'en Joan Xamena, la música de Joan Amengual, de son Ferriol, la va cantar na Paquita Cañellas i en Tomeu Bergas els va acompanyar.

- Fa molt temps que té lloc aquest concurs?

- Nosaltres ja hi havíem participat en dues o tres ocasions anteriors, el Duo Aria, juntament amb na Paquita Cañellas i havíem quedat finalistes, però enguany hem guanyat. Aquest és un concurs important perquè a través d'ell es dona pas a la cançó mallorquina, hi participen músics i cantants de totes les edats i és un bon lloc per donar suport a la música mallorquina.

- Heu parlat de suport, aquest, com es tradueix a la realitat?

- Feis bé de demanar-ho, ja que són molts els cantautors i els músics que es preocupen per aquest tema. Hi ha molta gent que s'esforça a presentar cançons inèdites, però el mal és que després no es comercialitzen i queden allà, només com a finalistes o premiats d'un concurs que molta gent no sap ben bé què és. No es projecten cap a defora, i això és molt negatiu.

- Què és per a vosaltres la cançó mallorquina?

- Aquest és un terme que abraça molts conceptes: poden ser tonades, romanços, rock (les bases només dieu que ha de ser en mallorquí) i nosaltres també hem compartit amb grups més moderns tot i que les músiques d'uns grups i d'altres siguin totalment diferents, per tant cançó mallorquina és qualsevol tipus de cançó en la nostra llengua. ♦

Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Enseñat

AGENT OFICIAL

Taller autoritzat

automòbils

piva motor s.a.

C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

ANTÒNIA ISERN

major
net

Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

COSMETICA

PERFUMERIA

REGALS

ROBA INTERIOR

*Infants, home i dona
Cursos de Brodats Artesans*

C/. Major, 101 - Tel. 12 01 34 - Lluçmajor

IVECO

SERVEI AUTORITZAT

Tallers

ANTONIO

ROSSELLÓ RAMIS ,s.l.

C/ Navarra, 4-6 • Tel. 66 09 28
Lluçmajor

MONSERRAT

MODA HOME I DONA

**MERCERIA
PERFUMERIA
LLENCERIA**

*Ens trobareu a la
Plaça d'Espanya, 49*

*Tel. 66 05 10
VOS ESPERAM*

En Paco, el nou capellà...

"Des del primer dia que vaig arribar aquí m'he sentit molt acollit".

Toni Vadell Ferrer

Fotos: C. Julià

Té 31 anys. Dia 21 de setembre va ser ordenat capellà pel Bisbe Teodor a la nostra Parròquia de Sant Miquel de Lluçmajor. Els seus pares vengueren a Mallorca procedents d'un poble de Sevilla, Lora de Estepa. Però ell ja va néixer a S'Arenal, i als cinc anys se va traslladar a Palma amb la seva família. De petit participava a la seva parròquia de Sant Alonso Rodríguez de Ciutat. Va fer feina a una tenda d'esports fins que va entrar al Seminari, on va estudiar Teologia durant 6 anys. Aquest temps de formació ha ajudat a la barriada de Sa Calatrava, a la parròquia de Porreres, i a les parròquies ciutadanes de la Mare de Déu de Montserrat i de Corpus Christi, fins que va arribar a Lluçmajor, on hi duu un any.

- Què diu en Paco d'ell mateix?

- Som un jove que sé disfrutar de la vida, amb els amics i amigues, i que intent viure seriosament, entre cometes això de seriosament...

- Quines són les teves aficions?

- M'agrada molt anar a passejar i muntar en bicicleta, tot i que no ho puc fer gaire. Disfrut escoltant música, sobretot dins el cotxe. Llegir, quan puc. Però el que més m'agrada és conversar amb la gent, de qualsevol tema.

- Quins són els teus sentiments, poc temps després de l'ordenació?

- Amb l'ordenació he experimentat l'estimació de molta gent, i això s'agraeix i al mateix temps m'omple d'alegria. M'he sentit molt estimat per unes persones que encara que faci poc que ens coneixem, pareix que és de tota la vida. He sentit molt pròxima la meua família, que han estat al meu costat des de petit, especialment els meus pares i els meus germans. També he sentit l'estima de les comunitats on he estat, i del Seminari.

Voldria aprofitar per donar les

gràcies a totes les persones que han fet possible la meua ordenació. Crec que ha estat una gran festa de la comunitat cristiana, una festa del poble. Des de la gent que ha col·laborat en la neteja de l'església, duent flors, menjar... Lluçmajors, tots estam d'enhorabona!

Ara me toca assumir que ja som capellà, perquè al principi pareix un somni. Quan me varen posar la casulla, vaig dir: "ja està". És molta la responsabilitat que tenim a les mans.

- El bisbe, a la teua ordenació va dir que te dedicaries especialment al camp dels adolescents i joves...

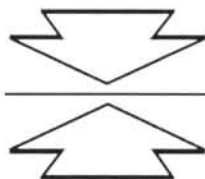
- Procuraré continuar el que ja s'està fent a Lluçmajor des de fa anys. El que sí és important tenir en compte en tot moment és que als joves i als nins els ha d'arribar el missatge explícit de Jesús, com aquell que dona el sentit a la nostra vida. Això és el que hem d'oferir, i ho hem d'oferir des de la comunitat cristiana. I en aquesta comunitat hi ha joves, nins, adults, majors... i jo com a jove, intentaré dedicar-me especialment a aquells que per edat estan més pròxims a mi. Tot i així, som conscient que som un capellà més, i aquesta responsabilitat sempre ha d'estar compartida amb els altres capellans i franciscans, així com també amb els propis joves. El moment actual ens demana sempre unir forces, mai desunir.

- Imagina't que estàs damunt

**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC**

Antoni Isern Oliver

CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES

OBERT ELS DILLUNS
de 17 a 19'30 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Lluçmajor)

METGE OCULISTA

Dra. Núria Busquets
(EQUIP CLINICA JUANEDA)

CITA PREVIA
Tel. 66 22 82 - 28 94 58

plaça i tens reunits tots els joves llucmajorers, què els oferiries?

- L'UNIC QUE PUC OFERIR, perquè la meua persona és molt limitada i molt mancada de possibilitats, ES JESUCRIST. I també la comunitat parroquial com a àmbit per poder viure l'actualitat del seu missatge. També vull que els joves sapiguen que estic totalment a la seva disposició. A la rectoria sempre trobaran una porta oberta per xerrar de tot els que els afecta i fer una rialla. I aquesta oferta no la faig simplement als creients, sinó especialment a tots els que ens necessiten, que tal volta són els qui manco s'acosten a la parròquia.

- Has començat les classes de Religió a l'Institut, quin és el teu objectiu dins el món de l'ensenyament?

- Crec que la religió és una assignatura molt difícil d'impartir. Jo no som un professional de l'ensenyament. Tampoc no tenc totes les respostes a les preguntes de fe que se puguin fer els joves. Si bé, jo també tenc molts d'interrogants. Per això intentaré ajudar-los a que ells també es facin preguntes, i junts intentarem donar una resposta vàlida pel moment que vivim.

- Paco, què hi has trobat a Lluçmajor?

- Des del primer dia que vaig arribar aquí m'he sentit molt acollit per tota la gent. El que té un poble que no té Ciutat és que aquí ens coneixem i ens podem mirar i saludar. I això és molt interessant, i dóna grans possibi-

litats per a la relació.

- Què és el que te preocupa més en aquest moment?

- Com a persona me preocupa que estam massa centrats en noltros mateixos. Moltes de vegades només me mir a mi, i no compt amb l'altre. Només allò meu és l'important. Si joestic bé me faig trons de com estan els altres. Me preocupa també la falta d'obertura a la transcendència. Els problemes del món: la natura, les guerres... Per resumir-ho amb una frase, me preocupa la falta d'amor.

Com a capellà voldria no caure en fer de funcionari. Per mi són punt de referència els capellans que passen per un poble sense fer massa renou,

però han dedicat moltes hores acompanyat a la gent. I també me preocupa molt l'estil de viure el cristianisme de molts. Que simplement se vagi a la parròquia per baptismes, nocès o funerals. I no s'hi vagi per compartir la vida, el que som i el que tenim amb el que manco tenen.

- Quina fermaça desitjaries a tots els llucmajorers per a les fires d'enguany?

- La fermaça que desig per a tots és una paraula de cinc lletres i moltes persones, que és POBLE. Que la ciutat de Lluçmajor sigui un poble, que sap escoltar el que li demana la societat, especialment els qui més pateixen. ♦

TALLERS MARINA

AGENT OFICIAL PEUGEOT

Bones Fires!

C/. MARINA, 104 - TEL. 66 05 21
EXPOSICIÓ I VENDA: C/. MARINA S/N. - LLUCMAJOR

Quaderns de Fum Major

Futbol i pirotècnica

Miquel Cardell

Tot Portugal pendent d'un partit de futbol. I això és al que, com a màxim, pot arribar la tensió nacional. Medularment indiferents al nostre destí col·lectiu, únicament atents a una egoista vida personal, satisfem les nostres obligacions gregàries de somni i acció apassionant-nos momentàniament per un simple resultat esportiu. Com que no ens és possible oblidar completament que formam part d'una comunitat, i com que la nostra justificació depèn també del que aquesta sia i faci, falsejam els seus valors. Demà, si guanyam avui, tota la mediocritat nacional, que segurament ens mortifica, quedarà redimida. Serem els millors del món per uns dies.

Dramàticament precisa, admetent només algun escoli o matís que amplii l'àmbit de la necessitat de cada individu d'identificar-se en algun grup, o precisi com també manques i insatisfaccions personalíssimes, d'ordre quasi psiconalític, troben exorcisme i catarsi en el magre nosaltres d'un negoci futbolístic esdevingut pàtria putativa i bandera, aquesta reflexió que, als seus vuitanta anys, anotava al seu respectat i admirat **Diari** l'escriptor portuguès **Miguel Torga** se'm fa ben present, tan si vull com si no vull, un dia si i l'altre també.

La freqüència ha esdevingut, de fet, alarmant d'ençà que els somnis de la transició política han caducat i la futboleria va a l'alça amb les lligues d'irracionalistes milionades i la declaració aznarista que proclamà que el futbol televisat és un dels drets col·lectius inalienables. Més inalienable, si miram les polítiques que s'apliquen que altres drets que, abans del nou ordre neoliberal i tal, es consideraven bàsics, com el dret a

un lloc de feina i a certa seguretat de conservar-lo, la garantia d'unes pensions dignes per les quals cotitzam àrduament, el dret a l'assistència sanitària, a l'ensenyament i un etcètera que inclou el de no morir d'un accident laboral, cosa que, de paraula, reconeix el mateix Aznar, com reconeix que la precarietat dels contractes laborals va lligada a l'increment dels sinistres i les morts al lloc de feina. De paraula, que de fet, ja hem vist quina és la política laboral de la dretona espanyola -tan semblant a la dels darrers anys del felipisme.

Dret novíssim a futbol televisat que ha estat usat com arma a la guerra pel control dels mitjans de creació d'opinió i control de masses, abans dits de comunicació, i en concret a la cosa de les televisions, una guerra que queda definida en la pregunta que, a Londres, li feien a un amic meu: *Vol dir el vostre govern està contra la llibertat d'empresa televisiva?. O no teniu una democràcia constitucional?*

Cosa que em recorda que no s'apleguen que no s'assemblin. I que ara fa anys que Gaspar Oliver va enviar la força pública, degradada així en exèrcit privat, a la Mostra Il·luminadora a tancar la parada d'aquesta revista perquè tractava un tema informatiu que no li agradava. Anys de Fires mutilades de llibertat d'empresa informativa, de llibertat d'expressió. I després la ciutat del Fum major va tornar a votar-lo, menys és cert, però encara prou.

Però parlàvem de futbol, de les patològiques i gens esportives relacions que bona part de la pressumpta ciutadania manté amb la cosa dels xuts i els gols, i de com tot plegat s'ha multiplicat ara, entre lligues i copes, seleccions, relligues i recopes i tota la pesca, de manera que, tenim

futbol televisat un dia si i l'altra també sense treva ni excepció notable. I dic tenim, perquè no basta, per fer-se'n escàpols, desconnectar la pantalla o fer zàpping, per exemple, a veure com triomfa el PP a TeleLluçma. Ja s'encarreguen de recordar-nos-ho, envaint el nostre espai vital, tots aquests personatgets que troben realització personal, exorcisme o catarsi en manifestacions abusives renoueres que semblen florir a l'ombra d'aquesta convencional carta blanca que la nostra societat atorga al descontrol gregari d'excusa futbolística.

Record com a començament d'estiu, tots vàrem patir aquelles dues nits d'insomni quan el Madrid va guanyar la lliga i el Mallorca-Atena 3 va pujar a primera: trons i crits i cotxe a tota i bocines a rompre fins a la mala hora, i qui vulgui pau o s'hagi d'aixecar dematí, que el bombin. No vull imaginar que passaria si jo, perquè acab de llegir un llibre que m'ha apassionat, o quatre membres d'un equip infantil que han guanyat un partit per ells importantíssim, ens lliuràssim a semblant desgavell o ens anàssim a tirar a la Font de les Tortugues, o al brollador del Baró de Vidal, que, al passeig exhibeix la gallina i altres emblemes franquistes, no sé si com un recordatori de fets que no s'han de repetir o com a traça d'inèrcies no superades.

I que quedi clar que estic ben a favor del dret de fer bulla, i predisposat en principi a entendre una celebració d'aquestes, sobretot si es limita a una mica dins les fites del viure i deixar viure, i no esdevingués inacabable i reiteratiu campí qui pugui. Sobretot si la cosa acabàs aquí, un parell de dies l'any, els partits de màxima rivalitat i les victòries immenses.

Però el fet és que a la vila, que és

on aquest servidor vostre, quan es fa de nit, prova de descansar o de fer el que sia amb una mica de tranquil·litat, fa un parell d'anys que vivim una mena d'estat de guerra incruentada d'aparences, però no gens innòcua. I preocupant com a símptoma que n'hi ha una grapada que van a la seva sense pensar en ningú més, imposant-se. Perquè una cosa és tirar coets quan hi ha per tirar coets, i l'altre és sotmetre el personal a un inclement règim de pirotècnia futbolística, una mena de dictadura estrepitosa de l'altrafutbolisme local.

Jo no sé vosaltres, però a mi, llegir o mirar la tele o conversar tan tranquil, o provar de dormir perquè tenc son iestic cansat i, cop en sec, pim, pam, pum, coet aquí i allà, tres o quatre dies per setmana devers les deu o les onze de la nit, em desbarata, quan no em fa pegar un bot de la cadira amb l'ai al cor si sona fort i aprop. Per no parlar dels cans i les completes de llep-a-llap que armen els pobres, afegint estrèpit a l'estrèpit. I així un pic un altre, com si ens haguéssim cregut que el partit del segle es juga cinc dies cada setmana.

La cosa va començar a sortir de polleguera fa un parell d'anys, quan encetà les hostilitats un petardista que deu viure al quadrat que defineixen ca meva i les Rondes de Migjorn i Llevant. Coetejava molt, i em va costar entendre la seva lògica: feia trons quan marcaba el Madrit, però també cada pic que feien un gol al Barcelona. Esperit esportiu i fair play, se'n deu dir d'això. Per paga eren els anys que el Barça anava bé, i l'home devia patir, i així trobà sortida a la verinada que congriava. Aviat algun barcelonista se'n temé i va començar a remarcar amb pólvora els gols dels seus, com qui diu fregar per fregar, pel teu nas. Començà així una escalada que han anat engrixant distintes faccions, i que ha arribat al zènit amb l'ascens del Mallorca (pronunciau-ho en castellà, com ells mateixos solen fer). El resultat és, més que evident, audible, inevitable: en dies de futbol la vila pareix una sucursal del Bagdad de la guerra del golf. Pim, pam, pum. Si et descuides, divendres, dissabte, diumenge, dilluns, i dimecres com a poc.

És d'empenyat, per pura autodefensa que deman públicament si aquest personal no té educació cívica ni respecte als veïnats de cap casta. Que deman públicament si no hi ha unes normes que controlen l'ús d'artefactes pirotècnics als nuclis urbans, i record que la possibilitat d'un accident augmenta tant com augmenta la coeteria. Si esperarem a parlar-ne fins que un coet entri per una finestra i faci el tro damunt la taula d'un menjador tot entretingut amb la Mourreau a l'altra cadena. Si no hi ha autoritats responsables de preservar la seguretat, la pau i el des-

cans dels ciutadans.

És, vull insistir, pura autodefensa, d'impacient davant un personal que ha deixat clar que ha oblidat el sentit de la mesura. Mentre només eren quatre clàxons els dies grossos o quatre clàxons una vegada o dues l'any, ja m'anava bé, quan guanyaven els meus collonut, i quan guanyaven els altres, idè a menjar morena. Ara però, començ a pensar que tots plegats faran molt bé de seguir amollant coets, i com més grossos millor, sempre i quan se'ls posin allà mateix on ara pensau. Just allà. Pum! ♦

CA'N
JANER

JØTUL®

EXPOSICIÓN I VENDA

Rotonda Carretera Lluçmajor - Campos
Avda. Cavaller Ramon Sanmartí
Tel. 12 04 47 - Lluçmajor

Políticament correcte. El llenguatge, és clar

Miquel Sbert

No només per evitar la candidesa, sempre perillosa. Record aquella senyora que deia: "M'han arreglat els darreres", quan, civilitzadament es referia a l'arranjament d'un seu sofà. O aquell diàleg entre una altra mestressa de casa, tot economia domèstica, que proclamava: "M'ho han fet bé, els pintors" i, l'interlocutor, impresentable, replicava, flemàtic: "Tots tres?".

No només per elidir les imprecisions, filles del bilingüisme (asimètric, subjugat, vençut, espoliat, o jo què sé, el bilingüisme; bé, sí que ho sé, però el títol de l'escrit...). Com no recordar aquella pregunta, amable en la intenció, explosiva en el resultat, formulada per una senyora, educada i emergent de connotacions acollidores, a la jove estiuiejant particular: "Que has ido mucho al baño estas vacaciones?".

No només per posar l'antiinflamatori del desplaçament textual a la feridora precisió descriptiva dels mots. "Quin ninet tan simpàtic, mira com riu..." (mentre pregam a Déu i tots els sants perquè la mirada no es fixi en l'orella disforjo de la criatura, pobre ella).

No només és la interdicció secular que fa entrar en joc l'eufemisme per lubricar l'aspror del tabú, el dolor que la realitat literal imposa. "Se n'ha anat, pobret, ens ha deixat"... "Senyor metge, em costa anar del cos"... "figa, poma, ramell, viola; papallona; forat, trau; gàbia; hortet, rota; estel; capella, casa santa; cleca, nyoscla, tercer pis..." i dotzenes de substantius més que, en el cançoner, serveixen, des de sempre, per donar nom a un no sap ben bé què.

No només és un (errat? ultraconservador? estúpid? alienat?) sentit del respecte humà més banal, o de l'educació, dit sigui en termes decimonònics i sense intenció cronològica. Per més que m'hi esforci (i us asseguro que ho intent tan seriosament com de deixar el comandament a distància) no sé imaginar-me aquell nostre director espiritual, escardalenc i ascètic, tan bon home que només mossegava el pa, amb un altre discurs que no fos el del pol.len i l'abella (o potser la papallona?).

No només és la moda, o la sana intenció, a voltes amarada d'unes gotes d'ingenuïtat i d'innocència. Un paper reivindicatiu d'un sindicat vaig llegir atapeït de "professors i professores", matisat arreu amb "els i les", amb profusió de "discriminades i discriminats", defensor d'"alumnes i alumnes" que, exhaust, acabava exigint de l'administració de torn l'homologació amb el sou de "catedràtic" (sic).

No només és el joc de les múltiples repressions que es fan i es desfan. Us semblaria de bon to que l'Exm. Sr. President de l'Assemblea exclamàs, com a cloenda de la consistent sessió dedicada a analitzar els avantatges i inconvenients de dedicar una jornada d'exaltació patriòtica al cranc pelut del subsector litoral d'Artà, amb un "Vatua d'ell sagrat. N'estic fins al collons. Au, cadascu a ca seva i es cans a can Coll". L'estirabot, la fugida cap endavant, la contundència, també són silenci, xiueig, ús mediatitzat. Disfemisme en diuen les preceptives.

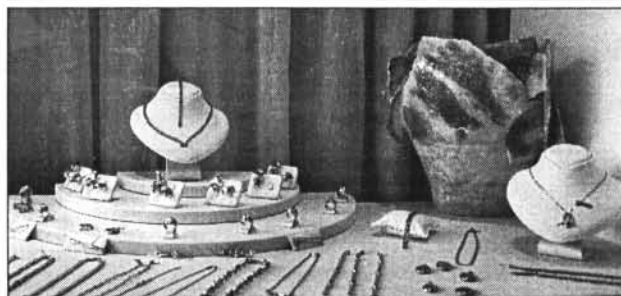
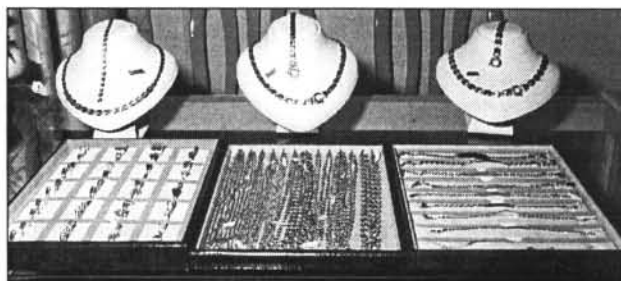
Però no només és això. Tant de bo. El llenguatge és el mirall. La realitat segueix els propis dissenys i la llengua els recull, espontàniament o mediatitzadament. Hem de cloure aquesta VALL. "Danys col.laterals", en deien quan allò tan mediàtic de la Guerra de la CNN, o sigui del Golf, havia de proclamar al món els efectes de les bombes que, desviades de la seva trajectòria, per un fat malèvol, impactaven sobre la població civil.

Decididament, políticament correcte, el llenguatge, naturalment, sí us plau. ♦

JOIERIA I RELLOTGERIA

A Llucmajor
A Sa Pobla
a Ca's Cotxer
bona fermança
hem de fer
BONES FIRES 1997

Plaça Espanya, n. 24 - Tel: 66 16 02 (Llucmajor) • C/. Ramon Llull, 42 - Tel. 54 19 65 (Sa Pobla)

TELYCO

LLUCMAJOR

Grupo Telefónica

NOVOFAX

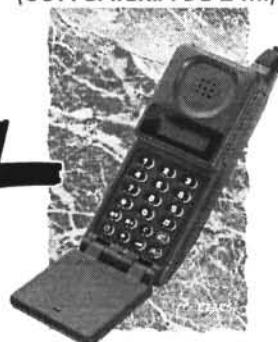
**Antes
49.000.-**

**Ahora
43.000.-**

TELEFONO INALAMBRICO

TELEFONO MOVIL (CON BATERIA DE 24h.)

= 10.990.-

C/. Antonio Maura, 57 Bajos. - 07620 LLUCMAJOR - Tel. / Fax: 12 10 83
C/. Reyes Católicos, 33 - 07007 Palma - Tel.: 27 34 06 - Fax: 25 02 71

La burocràcia dels centres de salut

Un que escoltava.-

- Ell què et penses? Ara que ho teníem tan bé els qui estiejem a s'Arenal, per, quan estam malalts, anar al centre sanitari, idò ara ens l'han llevat.

- I, per què?

- Perquè diuen que hem d'anar a l'ambulatori que pertany a cada assegurat, llevat de les urgències.

- I per fer una recepta també?

- També has d'anar al teu metge, o metgessa.

- Idò no ho entenc, tan bé com ens anava no haver-nos de desplaçar a Lluçmajor... ara no ho volen...

- Pareix que quan una cosa beneficia els assegurats, aviat la decanten.

- Sí, perquè tots els que anaven a l'ambulatori de s'Arenal, estan més satisfets del tracte que amb el de Lluçmajor.

- Per això, perquè a s'Arenal et visiten el mateix dia, mentre que a Lluçmajor n'has d'esperar dos o tres.

- Saps que pareix? que en lloc de donar bona atenció als malalts, la donen als metges.

- Sí, i allò que és bo és que quan vas a la seva visita sempre hi ha molt poques persones, que esperen.

- Idò així i tot, et fan esperar dos o tres dies.

- I no parlem de les anàlisi, que, per segons quins, has d'esperar dues setmanes.

- Saps què et dic? que tot se'n va per la burocràcia, per les bardisses, com deien abans. Molts d'ordinadors i moltes de màquines però quan vas a demanar hora i dia per una visita, cada vegada et demanen la data de naixement.

- A s'Arenal no...

- I, per què l'han de demanar? No tenen totes les dades a la tarja o a dins l'ordinador?

- Pareix que tot ho fan per posar dificultats als assegurats, perquè si hi ha algú que demana hora per un altre, de vegades pot no saber-la, la data de naixement...

- I si ho demana per telèfon, t'has d'armar de paciència perquè sempre comuniquen.

- Tranquils, que aviat tot això es resoldrà, perquè està programat fer un Centre de Salut a s'Arenal de Lluçmajor i ens donaran més facilitats.

- Això què vol dir, que no ens demanaran la data de naixement?

- No, això vol dir que d'aquí que estigui en funcionament el nou Centre de s'Arenal, tot ho curaran per ordinador... ♦

SERVEI OFICIAL
FIAT

TALLERS
CAÑELLAS - ROTGER

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Lluçmajor)

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

- Centre Coordinador -

Biblioteca pública municipal de s'Arenal

Ajuntament de Lluçmajor
C/. Berga, 64

07600 s'Arenal (Lluçmajor)
Tlf. 44 06 41

Horari: De dilluns a divendres de 15'30 a 20'00. Dissabte de 10'00 a 13'00

ZARRALUKI, Pedro. *Hotel Astoria*
COWAN, James. *El somni d'un cartògraf*
PEREC, Georges. *El secuestro*
MAYLE, Peter. *Un any a la Provença*
AUSTER, Paul. *La música de l'atzar*
ROTH, Philip. *El trastorn de Portnoy*
WOLFE, Tom. *Ponche de ácido lisérgico*
JAEN, Maria. *La dona discreta*
MARTÍN GAITE, Carmen. *Caperucita en Manhattan*
NERUDA, Pablo. *Confieso que he vivido*
ALZAMORA, Sebastià. *Apoteosi del cercle*
MIRO, Santiago. *Queridos forasteros*
MOIX, Terenci. *El dia que va morir Marilyn*
GAARDER, Jostein. *El mundo de Sofia*
FORESTIER, Guy de. *Queridos mallorquines*
TAMARO, Susana. *Para una voz sola*
ALLENDE, Isabel. *La casa de los espíritus*
ALLENDE, Isabel. *Eva Luna*
VALDÉS, Zoé. *Te di la vida entera*
OLIVER, Ma. Antònia. *Joana E.*
CASO, Ángeles. *El peso de las sombras*
JANER, Maria de la Pau. *Màrmara*
SÚSKIND, Patrick. *El perfume*
VALLEJO, César. *Narrativa completa*
FRANK, Anna. *Diari*
CALVO, Lluís. *L'Estret de Bering*
PUÉRTOLAS, Soledad. *Una vida inesperada*
FERRATER, Gabriel. *Menja't una cama*
AGUILÓ, Cosme. *La toponímia de la costa de Lluçmajor*
CORBELLÀ, Joan. *Vivir en pareja*
VALLEJO-NAJERA, J.A. *Ante la depresión*
BRANDEN, Nathaniel. *Como mejorar su autoestima*
COSTA, M. i ROGER, E. *Manual de l'home del temps. Iniciació a la meteorologia*
LÓPEZ, Natalia. *La feina de buscar feina*
SAVATER, Fernando. *Ètica para Amador*
GOLEMAN, Daniel. *Inteligencia emocional*
DURÀN, Xavier. *100 preguntes sobre la SIDA*
THÉVOZ, M. i JACCARD, R. *Manifiesto por una muerte digna*
Enciclopedia Salud y Educación para la familia (4 toms)
Atles dels càtars
Llengua estàndart i variació lingüística
THERMCAT. *Diccionari de neologismes*
RIERA i TUÈBOLS, Santiago. *Origen i evolució de l'Univers*
NADAL, Josep M. i PRATS, Modest. *Història de la llengua catalana*
ESCOLÀ i TUSET, Josep M. *Diccionari de llatinismes i expressions clàssiques*

*I també hi ha moltes novetats
en literatura infantil*

VIDEOS

Bales sobre Broadway
Como agua para chocolate
El perquè de tot plegat
L'últim dels Mohicans
El carterero (de Pablo Neruda)
En Teo descobreix el món
Les tres bessones i Pinotxo

N
O
V
E
T
A
T
S

Consell Insular de Mallorca

Races autòctones de Mallorca a Lluçmajor

El Ca Mè: (I)

20

Joan Jaume
Fotos: C. Julià

Avui ens hem reunit amb en Francisco Mir i Tomàs, metge de professió i president del **Club de Ca Mè Mallorca**, per parlar del CA MÈ i la tasca que un grup d'amics de les races autòctones i caçadors estan duent a terme per retornar al lloc que es mereix aquest ca de mostra.

Com va començar aquesta tasca?

Fa més o manco un any que vàrem començar a reunir-nos un grup de llucmajorers, inqueros, manacorins, randinos i de Son Macià que teníem l'afició pels cans mè mallorquins. Vàrem començar arregar tot quant teníem entre nosaltres i que havíem fet per vies separades. Resultà que teníem uns cans bastant diferents: a la banda

de Mancor havien retriats uns cans més cepats, reforçats, rebassuts i un poc més grossos i per aquí havíem anat triant uns més falaguers, lleugers, més alts, amb la cara més prima, més poc peluts, i que, en el fons, eren bastant semblants encara que amb aquestes divergències. Aquests dos tipus de cans eren el que tradicionalment s'havien fet en aquestes comarques des de fa molts d'anys. Ja l'Arxiduc Lluís Salvador fa referència, en el seu llibre *Die Balearem*, del **ca mè** i el presenta com a dues races diferents.

La dificultat per fer dues races diferents i mantenir-les ens feren cercar unes característiques comunes. I vàrem la necessitat de fer un prototipus de ca mè mallorquí.

Quines foren les passes?

Primerament es començà a parlar de fer un Club i férem una junta gestora que demanà al Ministeri de l'Interior l'inscripció del Club com promociador d'aquesta raça.

Seguidament, el dia 15 d'agost de 1996, amb el suport del Patronat de les Races Autòctones de Mallorca (PRAM), es va dur a terme la "PRIMERA TROBADA" a Son Macià on hi participaren 31 cans.

Dia 26 d'octubre de 1996 es va dur a terme una "prova de treball" sobre

grafimut

**OFFSET - TIPOGRAFIA -
PAPERERIA**

Bisbe Taixaquet, 60 - Telèfon 66 00 69

LLUCMAJOR

guàtlera sembrada a la finca "es Rafal" de Lluçmajor.

I es va prendre part a les mostres de cans a les fires de Sineu, Son Servera i Son Carrió.

Dins la primavera de 1997 vengué aprovat pel Ministeri els estatuts del Club, el que ens va permetre la trobada de Randa (Algaida) on va ésser consensuat el "PROTOTIPUS DE CA MÈ MALLORQUÍ".

Prototipus del Ca Mè Mallorquí.

I. Aspecte general.

a.) Descripció de conjunt.

El Ca Mè no és molt gros, té una mida mitjana, un poc per davall de l'eumètrica de l'espècie. És d'estampa senzilla, sòbria i rústica, que transmet al mateix temps fortlesa. Al primer cop de vista no trobam característiques destacades en la seva morfologia. Res no crida l'atenció, però la seva morfologia forma un conjunt molt armònic.

L'alçada a la creu està entre els 45 i 55 cms. en les femelles i entre els 50 i 60 cms. en els mascles. La relació de l'alçada a la creu amb la longitud corporal és quasi quadrada en els mascles, és a dir que la llargària i l'alçada del cos són quasi iguals. Les femelles són més llargues que altes, formant un rectangle. Els mascles sempre són més voluminosos que les femelles, amb un clar disformisme sexual.

b.) Temperament.

El Ca Mè és de temperament noble, dòcil, obediènt, amorós, gens violent, de gran fortlesa física, no és infàntic.

c.) Utilitat.

Té un sistema de caça molt pausat, caça a mitja altària, a prop de l'amo i és molt adient per als mal plans i espessos.

II. Cap.

El cap no és massa gros amb relació al cos, la cavitat craniana és ampla i conté una gran massa encefàlica que proporciona una bona intel·ligència a l'animal. El crani, quadrat, té igual amplària que llargària. El morro és un poc més curt que el crani. Les línies superiors del crani i cara són de perfil recte o lleugeríssimament bombat. Aquests eixos cranio-facials són paral·lels o una mica convergents entre sí. La depressió fronto-nassal o salt entre els dos perfils és acusat. El crani presenta una prominència en el clatell, anomenada "cresta" o "botó occipi-

tal". Des d'on parteix un solc cap a la cara, passant enmig dels ulls, que de vegades arriba fins al nas.

Les arcades orbitals són notòries, els músculs masseters són forts i voluminosos. Contribueixen a l'amplària del cap i reflecteixen el poder i la força de la mossegada per fer la portada.

L'ajustament dental de les mandíbules inferior i superior es fa en tisores. Això vol dir que els incisius superiors tanquen just per davant dels inferiors.

Els llavis superiors estan en posició caiguda i són gruixats, però sense donar impressió ni de fluixetat ni de baveig. El llambrot i els llavis inferiors són ajustats i no es veuen, ja que queden per davall dels llavis superiors.

El nas és ample, gruixat i el color està en consonància amb el pèl. Els ulls no són molt grossos, de forma triangular, d'implantació frontal i el seu color varia entre mel clara i obscura, segons el color del ca. Té les papelles ben aferrades.

L'orella del Ca Mè és un distintiu molt característic de la raça, és de tamany mitjà, rodona i llarga. L'inserció de l'orella al carni és alta, ampla i convé que sigui davantera. Cau cap al costat de la cara, sense plecs de cap tipus, té l'acabament inferior rodó i l'animal la mou amb atenció, en posició perpendicular a la cara.

III. Coll.

El coll és curt, amb el perfil superior recte o lleugerament arquejat. És gruixat i amb tendència a l'horizontalitat. Alguns exemplars presenten papada simple o doble poc desenvolupa-

da.

IV. Cos.

El pit és ample, molt profund i de costellam un poc arquejat, que li dóna gran resistència en la tasca de la caça. El ventre és ple sense parèixer feixuc.

La línia dorso-lumbar és horitzontal. La gropa inclinada, uns 45 graus. Més bé seca de carn.

V. Cua.

La cua és relativament curta, de naxement gruixat, s'aprima en la llargària. Caiguda mai supera el garró. De naixement baix. És molt mòbil i expressiva.

VI. Extremitats.

Membres gruixats, ben musculats. Els anteriors ben separats un de l'altre per un pit que sobresurt. Travador llarg i inclinat.

L'espatlla és obliqua, amb angulació escapulo-humeral accentuada, com pertoca a un ca trotador.

Els membres posteriors tenen un angulació tíbio-femoral poc acusada, amb la tibia plana.

Els peus són curts amples i ovalats, amb ungles fortes i dits separats.

VII. Pell.

La pell és gruixada i un poc desferrada del cos. No té plecs, llevat de la papada.

VIII. Pèl.

El pèl és curt, llis, gruixat, molt dens, i arriba fins al ventre.

IX. Color del Pèl.

El seu color és molt variat: Negre,

Blanc i Negre clapat i mosquejat. Marró, Blanc i marró clapat i mosquejat, Blanc i taronja clapat i mosquejat, i Tricolor (efecte "foc" sobre els altres colors).

X. Defectes.

A més dels defectes d'estructura o morfologia de l'espècie, n' existeixen de tipicitat dins el tipus de Ca Mè:

- Tipus brevilini.
- Gran nerviositat.
- Esveltesa, amb el ventre molt recollit.
- Cap massa estret i llarg.
- Morros massa grossos, amb baveig.
- Orelles amb plecs, o d'inserció baixa.
- Escassa capacitat toràcica.
- Espalles dretes.
- Coll prim, llarg i alt.
- Molta angulació tíbio-femoral.
- Travador curt i dret.
- Nas Xapat.

XI. Tipicitat desitjable.

- Ulls frontals i triangulars.
- Orella d'inserció alta, llarga i redona.
- Costellam redó i pit ample.
- Cames gruixades (extremitats re-

forçades).

- Travador llarg i inclinat.

Qui formen la Junta Directiva, a més de vos, que sou el president?

La Junta Directiva, elegida a la darrera trobada de Randa, està formada per:

En Llorenç Payeres i Capellà

Vicepresident 1r.

En Miquel Sureda i Fons Vicepresident 2n.

En Sebastià Salvà i Morlà Secretari

En Jaume Salvà i Llull Representant davant el PRAM

I els vocals:

N' Antoni Vaquer i Estelrich

En Francesc Verdera i Fiol

En Josep Estelrich i Vadell

En Pere Verdera i Fiol.

On es troba el local del Club?

El local social té la seva seu al carrer Sant Joan nº 36 de Lluçmajor i el nostre telèfon és el 12-08-43, a Lluçmajor.

Què esperau d'aquestes fires llucmajoreres?

Ara que ja hem començat a fer una selecció de cans que compleixen les característiques desitjades, a fer un pla

de cria que tant com sigui possible eviti la consanguinitat i estam donant a conèixer la nostra raça a amics i caçadors.

Desitjam que aquesta fira llucmajorera sia el lloc on criadors i possibles compradors es posin en contacte. Pensam que la millor manera és dur a vendre quissos a la vegada que donam a conèixer les seves característiques com a ca de caça i companyia.

Quines altres activitats estau duent a terme?

Ara estam realitzant un cens i un registre d'aquests animals, així com una campanya per fer socis del Club. La quota és de 1.000 pessetes i basta tenir o voler tenir un ca d'aquesta raça per ser-ho.

La nostra intenció és recuperar aquesta raça, donar-la a conèixer i fer-la pràctica i rentable per a la caça. ♦

"SANTOS NOSTROS"

CAIXA DE BALEARS

VOS DESITJA BONES FIRES 1997

CENTRE D'ESPECIALITATS MÈDIQUES

Medicina General (Igualatori)
Pediatría
Ginecologia i Obstetrícia
Cardiologia i Aparell Respiratori
Otorrinolaringologia
Aparell Digestiu
Anàlisis Clíniques
Cirurgia General
Neurocirurgia
Cirurgia Plàstica i Reparadora
Nutrició i Dietètica
Dermatologia
A.T.S.

Clínica Dental
Ortodòncia
Implantologia
Psiquiatria
Psicologia
Traumatologia i Cirurgia Ortopèdica
Reumatologia
Ortopèdia
Rehabilitació i Pisioteràpia
Atenció primària per a deportistes
Oftalmologia
R.X. Radiologia ...

ASSEGURANCES: AXA - ADESLAS - AGRUPACIÓ MUTUA - ASISA - IMECO - MEDIFIATC
MEDYTEC - NOVOMEDIC - ONCE - PREVIASA - SANITAS - CAJA SALUD - VITALICI - L'ALIANÇA

Plaça d'Espanya, 56 - Tel. i Fax: 12 00 64 (Llucmajor)

Queviures
Clar

El millor per al teu amic
Compri la millor varietat
de menjar de ca i moix

Bones Fires!

C/. Bisbe Taixequet, 62 - Tel. 66 03 93 (Llucmajor)

De noms i de llocs

(XLV)

Son Garau

**Son Garau de la Costa*

**Son Garau d'es Puig*

C. Calviño
F. Jaume
J. Jaume
J. Monserrat
A.M. Monserrat
F. Mut
Fotos: C. Julià

Molts dels contractes entre els amos propietaris i els amos conductors de les possessions i finques del nostre terme es feien, i encara ara es fan, per Sant Miquel.

És també, per Sant Miquel, Patró del poble, quan comencen les festes més populars, participatives i entranyables per als llucmajorers/eres tal i com ho feren per primer cop l'any 1546, ara fa 451 anys. Són les Fires.

Era igualment costum entre els nostres avantpassats, dins aquests dies d'alegria, fer fermança als éssers estimats i perquè és positiu que els pobles conservin llurs bones tradicions, nosaltres les/els qui dedicam les hores de lleure a la curolla de trescar la foravila llucmajorera per tal de recollir-ne els seus topònims, situar-los sobre un mapa i, tal vegada, salvar-los de l'oblit, i només en senyal de sincera gratitud cap a totes aquelles persones, homes i dones, que ens ajudau i animau a continuar la tasca, gosam oferir-vos l'entrevista d'aquest mes com a humil fermança de les Fires d'enguany.

Si l'acceptau, es a dir, si decidiu fer l'excursió, elegiu un dia net i clar i pujau a Son Garau de La Costa. En ésser-hi podreu allargar la vista cap a la mar i omplir-vos els ulls de boscos de pins i d'alzines que deixen anar aquella flaire tan i tan agradable. Després, potser vos demanareu amb veu baixa... Com

Miquel Clar i Jaume, actual propietari de Son Garau Nou

és possible que hi hagi gent que destrueixi aquesta illa tan formosa?
MOLTS D'ANYS I BONES FIRES!

El mes passat férem una primera entrevista on parlàvem d'alguns topònims de *La Costa*. Avui, seguirem dins aquesta mateixa contrada i ens en parlarà l'amo en Miquel Salvà i Garau, nascut a Lluçmajor el 28 de desembre de 1913, i que durant molts d'anys va habitar aquest indret tan particular del nostre terme, a ell i a l'actual propietari en Miquel Clar i Jaume nascut a Lluçmajor l'any 1927 volem donar-los les gràcies per haver fet possible aquest estudi toponímic.

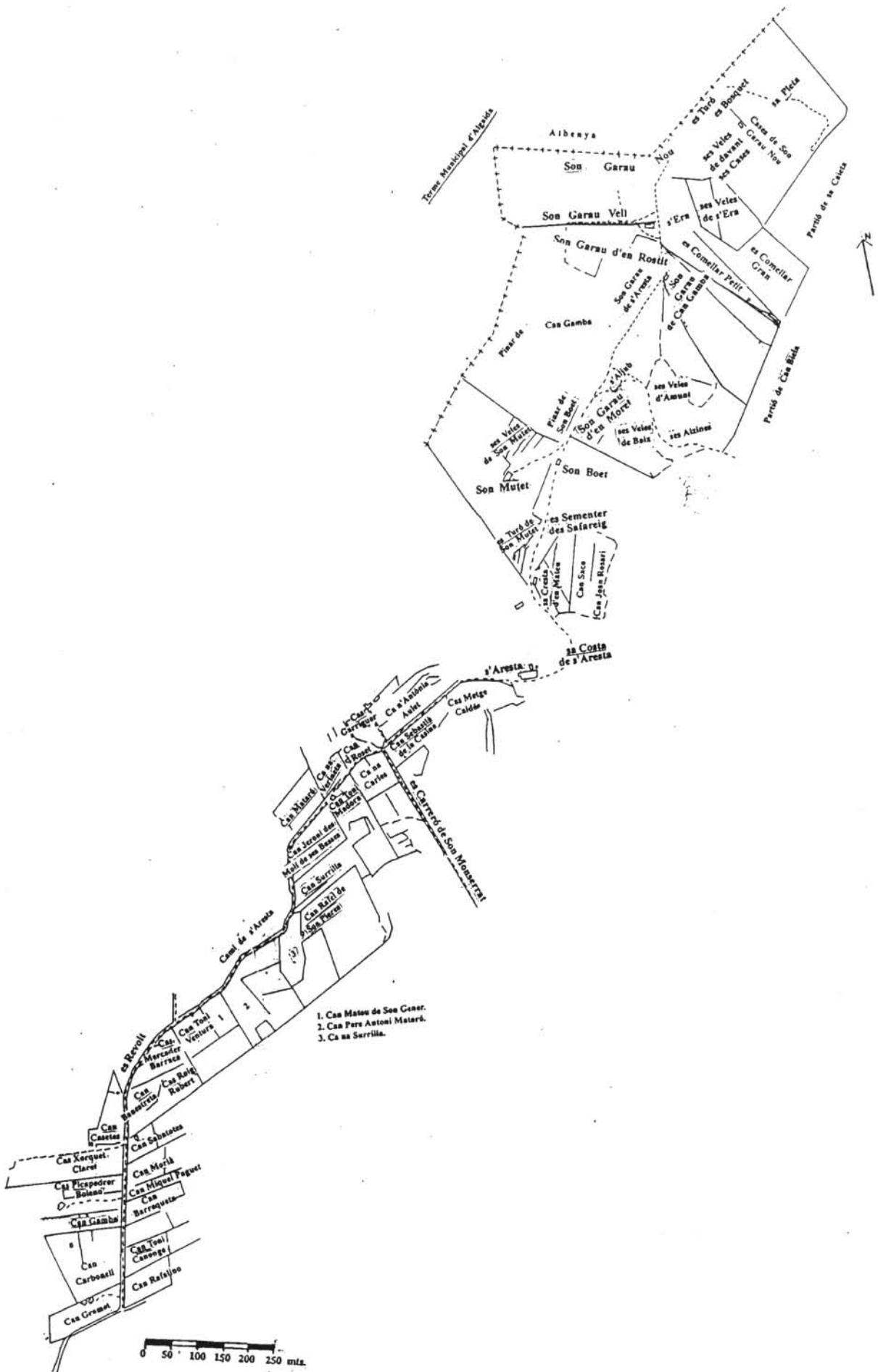
Son Garau de la Costa (1) apareix com a topònim, en el nostre terme, al cadastre de 1685 (2) i és producte de la segregació que la família Sureda i Sanglada va fer de l'antiga alqueria de *Binilegant* (3). L'any 1702 rep el nom de *Son Garau del Puig*, propietat de n'Antoni Gabriel Garau (4). L'any 1738, ha tornat recobrar el seu primer topònim (5), i la trobam repartida en dues finques: la d'en Gabriel, fill d'en Gabriel, i la d'en Gabriel Garau, fill de n'Antoni. Cosa que es confirma en el Cadastre de 1777 on apareixen com a propietaris dels dos *Son Garau de la Costa*, na Margalida Taverner i en Bartomeu Garau, respectivament (6). Després d'aquesta primera segregació, del segle XVIII, se n'han fetes d'altres que han donat lloc a l'actual situació, a la qual nosaltres intentarem apropiarnos, amb l'ajut de l'amo en Miquel.

Què ens podríeu dir del camí de Son Garau?

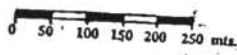
És el camí de *Son Ponç* que passava per *s'Aresta* i arribava a *sa Font d'en Batle* (7) i d'allà cap a *Binilegant* i cap a *Montuiri*.

Ara us diré els noms que record de quan jo hi passava sovint.

Quan agafam el camí de *s'Aresta* entram a una contrada segregada en sorts a cada banda de camí. Les de l'esquerra són bocins que segurament procedeixen d'es *Pujol*: *Can Gramet*, *Can Carbonell*, *Can Gamba*, de *Son Cardell*, *Cas Picapedrer Bolenó*, *Cas Xorquet Claret*, *Can Casetes* i *Cas Sabater Gramet*. Les de la dreta potser que surtin de *Son Monserrat*: *Can Rafalino*, *Can Toni Canonge*, *Can Barraqueta* i *Can Miquel Pagué*, entre altres. En arribar a *s'Aresteta*, només hi ha trossos a la dreta: *Can Banastreta*, *Cas Roig Rubert*, *Cas Mercader Barraca*... *Can Mateu de Son*

- 1. Can Mateu de Son Gener.
- 2. Can Pere Antoni Masarié.
- 3. Ca na Sarrilla.

Janer, Son Talaia (de Ca na Sorrilla). En aquest tros hi ha una mica de garrigó i moltes pedres grosses. Record que en Sorrilla sempre que venia cap aquí deia -"Anam a *Son Talaia*"- i crec que volia fer referència a la gran quantitat de pedres grosses que hi ha a la finqueta. *Can Rafel de Son Pieres, Ca na Sorrilla, Can Jeroni d'es Molí de ses Basses, Can Sebastià de la Casina*, fins arribar al carreró de *Son Monserrat*, que va dret a aquesta possessió. Prop d'aquí, a l'esquerra, hi ha segregacions de *s'Aresta: Can Mataró, Ca na Verineta, Ses Veles de Can Roset, Can Canals o Cas Garriguer, Ca n'Antònia Aulet i Ca na Carles*. Ben davant *Can Pere de Son Verd o Cas Metge Caldés*. I ja som arribats a les Cases de *s'Aresta*, a la vora del camí. Aquí el camí s'enfila i es diu *sa Costa de s'Aresta*. A l'esquerra tenim: *Son Mutet, amb es Turó de Son Mutet i ses Veles de Son Mutet, i es Pinar de Son Bouet (Boet)*. I a la dreta, *s'antic Sementer des Safareig, (Safreig) de s'Aresta*, avui fet tres trossos: *Ca ses Mòres o Can Mateu*, de la Ferreteria Mateu de Ciutat, *Can Saco*, on hi ha un pou de vena fluixa, i *Can Joan Rosari*. Aquest sementer és de terra crua però amb adobs dóna bones anyades. I ja som a *Son Garau*.

Quines són les principals característiques d'aquests trossos de terra?

Fins a *s'Aresteta* la terra és "graveta", netejada per les pluges, i a alguns redols les arrels del puig estan a flor de terra. Després hi ha sorts que són de terreny argilós i altres no tant; però el tret més important és que totes són bones per als arbres: ametlers, garrovers i algunes figueres.

Avui, la majoria, són "xaletets" de ciutadans i la resta estan deixades de la mà de Déu. Manca molta feina a fer, però també és ver que no donen res. En el meu temps tothom feia feina al camp. Els sabaters eren els primers i tot d'una que podien es compraven un trosset i els dies de festa venien a fer-hi la feina.

Era una altra forma de pensar que crec que no tornarà.

Què ens podeu dir de *Son Garau*?

Son Garau estava repartit en *Son Garau Vell, Son Garau Nou i Son Garau d'en Rostit*. I un poc abans de jo néixer, *Son Garau d'en Rostit* es va dividir en tres trossos: *Can Moret i Can Gamba*, a la dreta, i *Can Miralles* després de *s'Aresta*, a l'esquerra i

Miquel Salvà i Garau.

més enllà des *Pinar de Son Bouet (Boet)*, hi trobam *es Pinar de Can Gamba*.

Quins són els topònims de *Son Garau Nou i Son Garau Vell*?

Ses Roques de Darrera ses Cases: són molt grosses i és un redol amb alguns garrovers i moltes donardes; *Son Garau Vell*: ho havia heretat de mare i era cinc o sis quarterades més petit que *Son Garau Nou*; *Son Garau Nou*: ho vaig comprar dos anys abans de néixer el meu fill Sebastià i fa partió amb el terme d'*Algaida*; les desaparegudes *Cases Velles de Son Ga-*

rau; es Comellar Gran: són tres o quatre quarterades d'ametllar de terra bona per a sembrar i a redols és blanquer; *es Comellar Petit* és terra argilosa (blanquer) hi sembrarem ametlers joves i en feien moltes; *es Pou*, tot empedrat (una feina molt ben feta del segle XVIII, 1725?); *sa Vela d'es Pou; sa Vela de Baix d'es Pou; es Sementer de Darrera ses Cases; es Turó; s'Hortet d'es Tarongers; s'Era; es Jardí; s'Arrabassat*: aquest nom li ve d'haver estat "arrabassat" a la garriga i es troba just davant les *Cases* i, per últim, *sa Pleta* amb aglaneres, pins, ullastres, mates i molta estepa blanca.

Quina és la vegetació pròpia d'aquesta part del nostre terme?

L'alzinar dins els barrancs, especialment favorables per la seva ombra i l'accessibilitat de les arrels a l'aigua del sòl, boses de pins, mates, ullastres, aladerns, càrritx i estepes blanques, xiprells, lavanda, matapoll...

Quina era la riquesa d'aquesta possessió?

Els arbres eren el fonament de la nostra economia. Entre ells, cal remarcar els garrovers, que arribaren a tenir una capçada molt ampla i una soca gruixuda i alguns ens donaven més d'una dotzena de sacs de garroves. Els ametlers, verderetes, pou felanitxer, potetes, que amb pocs anys, gràcies a la terra gravosa, donaven un alt rendiment, i després els arbres fruiters, pel consum de la casa: pereres, magraners, cirerers, noguers, tarongers i algunes figueres del fruit de les quals ens servíem per a engreixar el porc.

També, en els trossos més bons de

EURO - IDIOMAS

Llucmajor

Apreneu idiomes amb grups molt petits amb professors amb experiència natis i llicenciats

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Llucmajor • Tel. 66 11 33

ferreteria
**CA'N
JANER**
bricolatge

Pl. Espanya, 47. Tel. 66 04 43

Rotonda Llucmajor a Porreres i Campos
Tel. 12 04 47 Fax 66 27 64

LLUCMAJOR

OFERTES DE FIRES DE 1997

COLORINS

MODA INFANTIL
BONES FIRES

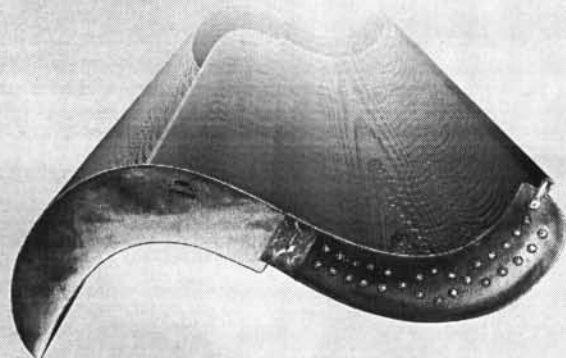
C/. D'es Vall, 107 • Tel. 66 27 26
LLUCMAJOR - MALLORCA

Ganiveteria

J. ORDINAS

Carta de mestre artesà
Fabricació pròpia

FERRETERIA

C/. d'Es Vall, 128 - Tel. 66 05 80 - Llucmajor

Moda d'Infants

C/. Born, 9 - Tel. 66 29 61 - LLUCMAJOR

Roba d'Hivern al

50%

*Abrics, xandalls, jaquetes,
peleles, pijames bebè,
vestits vellut, jerséis, etc...*

10% *descompte roba
interior bebè*

terra, sembràvem gra: ordi, blat i civada i la major part del terreny és escabrós, però bo per als arbres.

A més teníem un poc de bestiar: ovelles, algunes cabres, uns porcs per a engreixar i aviram: gallines, alguns coloms i, a temporades, algunes ànneres.

Si en fèiem d'equilibris per estalviar una pesseta,... més dels que vos feis comptes. Jo anava un o dos pics cada setmana a Cura a vendre els ous de les gallines per les drasseres i pels cingles (8), pel *Davallador des Matar d'Albenya*, que es troba al terme d'Algaida, dins la possessió d'Albenya. Era un moment arribar-hi.

I dels noms de les coves, què en deis?

Dins *Son Garau* veim: *sa Cova d'es Dos Ulls*, que rep aquest nom degut als dos forats que podem veure si la miram d'un lloc determinat. *Sa cova d'es Porcs*, va ésser utilitzada durant molts d'anys com a corral per al bestiar. Hi ha també una paret de pedra seca per evitar que en surti i a la vegada arrecerar-s'hi. Record que un randino hi va tenir tancades les cabres uns quants dies degut al mal temps. Era es forner que vivia a Lluçmajor vora *Cas Pagarrot*, al carrer Major, i *sa Cova des Migdia*, que es troba dins el terme d'Algaida i que jo emprava

com a rellotge. Mirant la cova i l'illa de *Cabrera* sabia l'hora en què em trobava. Una vegada un foraster em va demanar l'hora i després de fixar-me en les senyes li vaig contestar. Ell va treure el rellotge i només hi havia fet un minut enfora.

Què recordau algunes coses més?

Tenc record d'haver anat a Gràcia a missa, els diumenges i festes senyalades, amb la família i molts d'altres costerins d'es *Pugol*, s'*Aresta*, s'*Aresteta*... A Lluçmajor hi baixàvem poques vegades i les més per necessitat. No és com ara que amb el cotxe fas molt de camí amb poc temps.

Ara, quan veig les veles, a la costa del puig, crec que la feina que fèiem era gegantina. He pujat fins a les més llunyanes carregat amb un sac d'adob i amb les eines per fer la tasca. Allà a dalt vàrem sembrar ametlers i alguns garrovers i els cuidàvem el millor que sabíem. I per tenir-hi terra fèrem marges i aixecàrem els enderrossalls.

El meu fill Sebastià anava cada dia a l'escola de *Randa*. L'hi vaig posar als quatre anys i hi va anar fins que en va complir catorze. Cada dia havia de fer i refer els tres quilòmetres que separaven l'escola de ca nostra; dos per dins la garriga i un pel *Camí d'Albenya*. L'infant portava amb una mà la senalleta amb el dinar i amb l'altra, els llibres. Si, durant l'hivern, l'agafava la fosca per dins el bosc, per espantar la por es posava a cantar i... per envant s'ha dit cap a *ses Casesj*.

En aquell temps *Randa* es trobava més poblat que ara. Hi funcionava una indústria de curtits de Can Pola i, a més, la possessió d'*Albenya* proporcionava feina a molts de jornalers; per això en el llogaret i a les seves rodalies hi vivien una trentena d'infants, la qual cosa permetia el funcionament de dues escoles: una de pública, regentada per un mestre nacional i una altra de privada, a *Ca ses Monges*.

1. Son Garau, dit també Son Grau.

2. Possessió Son Garau de la Costa de Gabriel Garau en alou de Sr. Rey de Dª Hieronyma Fuster y Forteza mil lliuras M I. Historia de Lluçmajor. Tomo IV. El Catastro de 1685 en su texto original, pàg. 35. Bartomeu Font i Obrador.

3. Bernardino Sureda Sanglada por disposición testamentaria pasó a

ILLA MOTORS, S.L.

28

**Aprofitau l'exposició de Fires
per informar-vos dels preus dels nostres
nous models i de les promocions**

Avda. Ramon de Sant Martí, s/n - Tels. 66 01 46 - 908-63 00 49

Fax. 66 22 39 - (Lluçmajor)

Son Garau Nou.

su hijo Miguel, con usufructo perteneciente a su viuda Isabel, la alquería de Binilegant. Fueron estos quienes parcelaron y vendieron sus feraces tierras a diversos establecedores, siendo sus extensiones más importantes las de Pons Carbonell, Damián Cerdà y Miguel Trobat.

También fueron representativas las tierras de Matías Clar quien en 1647 estableció 40 cuarteradas y las de **Gabriel Garau de 76 cuarteradas**, junto a la propiedad de Antonio Balle. Historia de Lluçmajor. Tomo IV, Binilegant, pàg. 257. Bartomeu Font i Obrador.

4. Antoni Gabriel Garau, Son Garau del Puig, 1.600 l. Historia de Lluçmajor. Tomo V. Possessions entre 1.050 i 2.000 lliures. pàg. 144. Bartomeu Font i Obrador.

5. Son Garau de la Costa. -Su arrendamiento es del 10 de julio de 1738; Gabriel hijo de Gabriel lo efectuó *per pagar y satisfer los debits a que esta obligada la mia heretat*, que limitaba con su otra mitad de Son Garau, propia de Gabriel Garau hijo de Antonio. Historia de Lluçmajor. Tomo V. Arrendamientos pàg. 305. Bartomeu Font i Obrador.

6. Margarita Taverner, Son Garau de la Costa, 22 quart. 800 l. (pàg. 167)

Bartomeu Garau, Son Garau de la Costa, 800 l. (pàg. 171)

Historia de Lluçmajor. Tomo V. Catastro de 1777. Bartomeu Font i Obrador.

8. Cingle m. Espadat de roca que forma timba, al cim o en el pendent d'una muntanya.

Cinglera f. Seguit de cingles. Cingle que s'estén tot al llarg d'un serrat, d'una serralada. Diccionari de la llengua Catalana. pàg. 357. Enciclopèdia Catalana (Barcelona). ♦

expert

ELÈCTRICA

Calafat

Sens dubte te convencerà

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Lluçmajor)

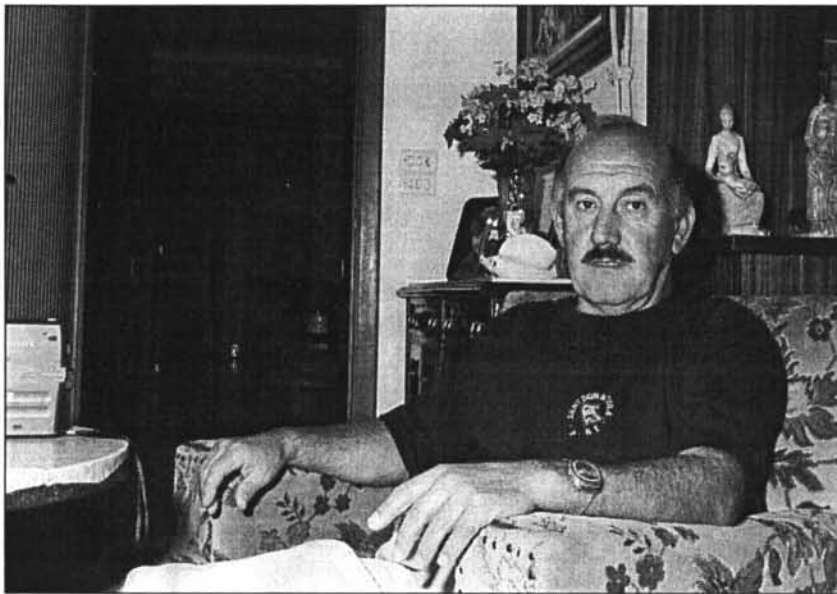
C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

Gent de la vila

Rafel Fiol, al capdavant del grup de teatre de Sant Bonaventura

“Si els que hi som de bon de veres aguantam, el teatre perdurarà”

Rafel Fiol, director del grup de teatre de Sant Bonaventura.

30

Coloma Julià

En Rafel Fiol Adrover és un constructor d'ofici i un aficionat a entretenir i fer riure la gent. És fundador del grup de teatre de Sant Bonaventura i des de llavors, el 1986, no ha deixat d'actuar cap any. Els curs passat era el desè aniversari d'aquest grup i el cinquè que en Rafel el dirigeix.

Com es va constituir el grup de teatre de Sant Bonaventura?

Un grupet de l'associació de pares de Sant Bonaventura, un parell de professores i el director del col·legi, en Miquel Balle, vàrem decidir de representar una obra per al final de curs i era el 5 de juliol del 1986 quan va quedar constituït el grup. La primera obra que representàrem va ser "L'amo de Son Magraner" de Pere

Capellà i ens la va dirigir en Miquel Balle.

I tu des de quan ets el director?

Des de finals de l'any 1992, quan se'n va anar en Bernat Cabot de Son Ferriol. Després de la primera obra vàrem estar dos anys sense director, aquests dos anys escenificàrem les obres d'en Joan Mas "El món per un forat" i "Un senyor damunt un ruc" i llavors va venir en Bernat Cabot, un gran aficionat al teatre. Amb ell representàrem "Molta feina i pocs doblers", "Pobres casats", "Can Miquetes" i "Amor en blanc i negre"; però després se'n va tornar per continuar amb un grup del seu poble i va ser quan jo vaig passar a ser el director i ho he estat aquests anys, excepte l'any passat, per raons de salut.

Quants de personatges soleu actuar?

A la darrera obra "Sa patinada de

na Pili" érem cinc personatges, els que hi som sempre i els que decidim l'obra que hem de fer. Formam com a una junta directiva i som: na Maria Oliver, en Jordi Font, na Magdalena Puig, na Maria Moll i jo mateix. També ha actuat en Manolo Ramos, un dels al.lots que ja actuaren els primers anys, però enguany només ha actuat d'apuntador perquè no hi havia paper per a ell. En general solem esser vuit o deu personatges. També hauríem d'incloure en Miquel Barceló com a tramoista i na Maria Bibiloni, com a perruquera, perquè tampoc no han fallat mai. Quan començàrem érem pares i alumnes del col·legi, ara ja no, però assajam al local de la Joventut Seràfica dos dies a la setmana, de mitjan gener fins al maig, i mantenim el nom de "Sant Bonaventura" com a agraïment als franciscans.

Quin tipus de teatre feis i per què el feis?

Feim teatre costumista perquè la gent s'ho passa bé. Quasi totes les obres tenen la mateixa finalitat, la de fer riure. Inclús a obres serioses com les d'en Joan Mas, nosaltres els vàrem donar un caire còmic.

Quines obres destacaries de les vostres actuacions de tots aquests anys?

Jo destacaria "Pobres casats" perquè amb ella guanyàrem el primer premi al certamen de Consell al 1990. Aconseguírem un primer premi com a grup, Bernat Cabot va quedar finalista com a director i jo com a actor. "Amor en blanc i negre" també ens va sortir molt bé.

Recordes alguna anècdota?

D'anècdotes en podria contar moltes. Des de la improvisació d'un personatge pel fet que aquest es va

Ja és a la venda

**«A l'entorn de Llucmajor»
Estudis i comentaris (I)**

*El núm. 5 d'Edicions
de pinte en ample*

Regalau-lo per les Fires!

31

Restaurant

Gran Via

Noces - Banquets - Comunions
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17- LLUCMAJOR

Maria Can

Boutique

Atenció especial als llucmajorers

C/. Impremta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

Sa Libreria

Llibres, contes,
jocs educatius,
material d'oficina

C/. Sa Font, 15 • Tel.: 66 26 66 (Llucmajor)

**PERRUQUERIA
PUIGSERVER**

Bones Fires!

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 64 05 14 (Llucmajor)

Rafel Fiol, Vanessa Cos-Gayon, Jordi Font, Miquel Reinés, Maria Moll, Maria Oliver i Magdalena C. Puig.

32

confondre de dia i no es va presentar, per això vàrem haver d'agafar el tramoista i fer-lo sortir a dir quatre coses. Un any, a Artà, a l'obra "Pobres casats" representàvem una escena de gats i tan gats pareixia que anàvem que quasi vàrem caure de l'escenari. Un altre dia dúiem els decorats dins la furgoneta i a una costa de la Bona Nova s'obriren les portes i si no hagués estat que un cotxe dels nostres ho va veure hauríem arribat sense cap decorat.

A quins llocs heu actuat?

A Consell hi anam cada any al certamen, i també hem actuat a Llobards, Artà, Calonge, Biniali, a les Mostres de teatre de Lluçmajor i a l'estiu a les urbanitzacions del terme municipal.

Estau satisfets de les vostres actuacions?

A cada lloc que hem anat el públic sempre ens ha acceptat molt bé, però jo som molt crític amb mi mateix i m'agradaria que les coses sortissin millor. El cas és que som aficionats i endemés de vegades tenim poc temps per estudiar els papers.

Comptau amb algun suport econòmic?

Tenim una subvenció de l'Ajuntament per participar a la Mostra de teatre i per fer dues o tres actuacions a les urbanitzacions assignades, però no se guanya res amb el teatre...

Com veus la situació del teatre a Lluçmajor i a Mallorca en general?

Al poble ara només hi som nosaltres, el grup de teatre de la Tercera

Edat va funcionar fa un parell d'anys però ara no.

Tots els grups de Mallorca funcionen perquè una o dues persones hi són de bon de veres; quan aquestes persones fallen el grup desapareix, si aquestes persones aguanten el teatre perdura.

Darrerament a Mallorca surten molts de grups, però el problema de sempre és que tenen pocs mitjans. El panorama no és molt optimista.

El cas és que el grup de teatre de Sant Bonaventura entretén i agrada a un gran públic i això és el motiu pel qual hauran d'assajar i actuar moltes de vegades més, encara que en eagan moment sigui llarg el camí i feixuga la tasca. ♦

Foto
Elan

Reportatges 36 anys al
Fotos carnet, etc. seu servei

C/ Nou, 8 - Tel. 66 06 32 (Lluçmajor)

CENTRE DE PREPARACIÓ AL PART

Catalina Serra Calafat
(Comare)

**També hi ha servei de
massatges terapèutics**

C/ Rigo, 73 - Tel. 66 24 90

D'ofici ... Biciclista

I. Barceló
J. Jaume

Mestre Miquel Pou Ginard va néixer el 22 de febrer de 1915 a Algaida, i després del Moviment (1941) s'establí a Lluçmajor amb la seva esposa que era santanyiera.

- Quan vos establíreu a Lluçmajor, de què fèieu?

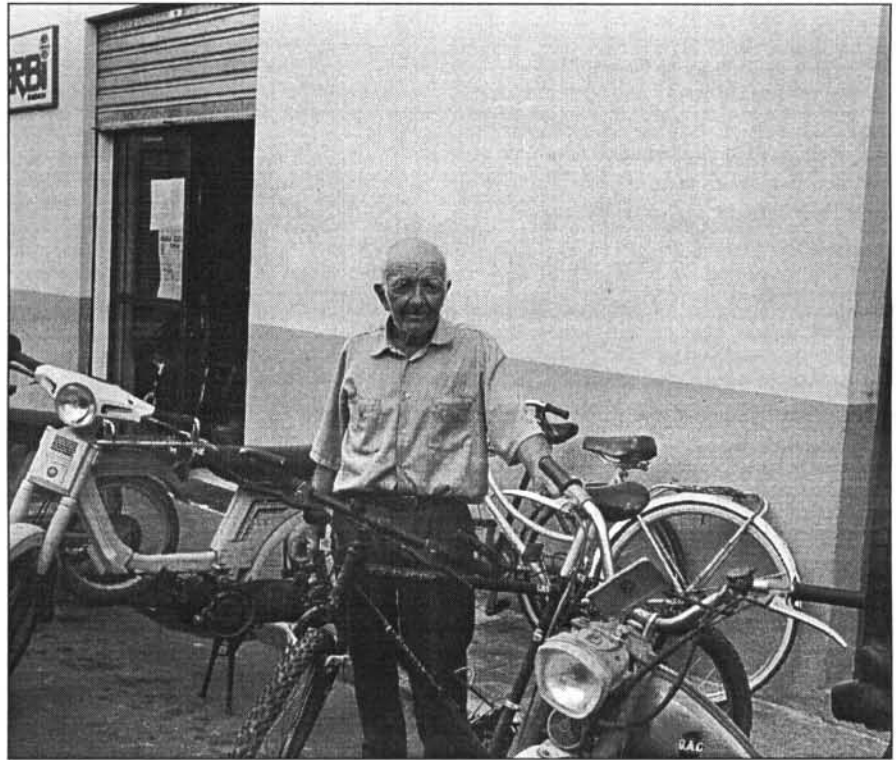
- Primer vaig fer de picapedrer amb el mestre Antoni Garau (Ferrer), ofici que vaig deixar durant mig any per anar a ca'n Segura "Cleves" a fer tacons però, com que cobràvem segons la producció, hi podíem fer poca feina perquè quasi mai no hi havia llum i vaig tornar amb el mestre Antoni amb el qual encara m'uneix una bona amistat.

- Quan començàreu de biciclista?

- L'any 50 vaig anar a fer de biciclista a ca'n Llompart, que estava al carrer d'es Convent, a veïnat de ca'n "Rec". En Llompart era l'amo i jo el mestre, treballava a tant per cent i hi vaig fer feina dos anys, fins que vaig comprar el taller a en Joan Oliver (Grauete). Era en una portassa de madò Colava, aquí on ara hi ha Sports Salon. Més tard vaig comprar a veïnat i m'hi vaig establir definitivament fins a la jubilació.

El primer motoret va ser un "mosquito".

- A la dècada dels 50, com era

Mestre Miquel Pou

l'ofici?

- Hi havia molta competència tot i que també hi havia moltes bicicletes i també hi havia devers deu tallers, el meu, el d'en Grauete, que després de vendre'm el seu en posà un altre al carrer Convent, mestre Pau Salvà, que era el taller més gran de bicicletes de Lluçmajor, també hi havia el de n'A. Llompart (Matalasser), el d'en Miquel Llompart al carrer Convent, els Vidals, en Miquel i en Pere, que després es juntaren i posaren els "Ci-

clos" Vidal, al carrer de sa Font hi havia un tal Bonet que més tard vengué el taller a en Trujillo i en Tomeu Puig, que el tengué al carrer d'en Batlet (Orient).

La feina era una mica complicada, posàvem "parxes", que valien dues pessetes i ara en valen cinc-centes. La bicicleta s'emprava per anar a fer feina i tots duïen una bossa de cuir amb les eines i la cola per posar un "parxe".

En aquest temps apareguren els

SEMAR

Industries Semar, s.a

C/. Tomàs Moserrol, 6 - S
Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

La Sirena, S.A.

- Embotits
- Cuixols
- Formatges

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (Lluçmajor)

primers motorets ("mosquitos") que en principi només eren el motor que s'acoplava a una bicicleta. Després ja portaren xassis, una espècie de bicicleta de dona i al carrer Antoni Maura, davant la fàbrica de sabates de ca'n Company (actual PAC) en una portassa d'en Joan Duran, en Bernat porrerenc hi muntà una fabriqueta de xassis on s'incorporaven els motors "mosquitos". En fabricaren molts i jo era un dels que en muntava les rodes. Llavors cobrava cinc duros per parell. Poc després aparegueren altres marques com eren el "gorrión", "moto bic"...

- I més tard?

- Més tard arribaren els "Mobylette", que foren un gran avanç per la seva potència i baix consum. En vaig vendre molts, fins i tot en vaig arribar a dur de fora, perquè qui tenia la concessió a Balears, en Gomila, no em servia els que necessitava per a la demanda que hi havia al poble. En venia 4 o 5 a la setmana, molts a terminis, per l'entrada em deixaven la bicicleta, que després tornava a vendre. Més tard vaig ser el representant de la casa "Vespa" al poble i les vaig promocionar i en vaig vendre moltes. Fa devers 30 anys em vaig retirar i el meu fill Jaume continuà l'ofici familiar.

- Jaume, quan prengueres el rellevament de ton pare, com era aquest negoci?

- Als anys 70 hi va haver una bona baixada en la venda de bicicletes, però amb la introducció de la venda a terminis en veníem molts, de motorets, sobretot "Derbys". Recordem que en aquell temps n'Angel Nieto era el gran campió del món i que corria per i amb aquesta marca nacional.

Fa devers deu anys entrà la moda de la bicicleta de muntanya, i se'n

Jaume Pou

vingueren moltes. En certa ocasió en vaig vendre més de 120 per a una casa comercial llucmajorera per regalar als seus clients i amics. Al mateix temps començà la moda del motoret, en acabar l'escola obligatòria, per anar a l'Institut i això ha fet que sorgissin nous tallers de reparació i de venda, però aquest fet ha estat transitori. L'entrada en vigor de l'obligatorietat de dur el casc, fins i tot al poble, ha provocat o coincidit amb la forta baixada de vendes i, com a conseqüència, amb la desaparició d'alguns tallers.

Actualment a Llucmajor només quedam en Toni Blanquet, en Maimó i jo, que a més d'arreglar les bicicletes i motorets, arreglam les que ens duen de fora perquè allà no hi ha tallers. ♦

Mestre Miquel Pou, en Pep "Regalat" i en Jaume Pou (any 1967).

34

DOLÇ I SALAT

**FRUITS SECS • CONGELATS
POLLASTRES A L'AST**

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

CLÀSSICS • NOVETATS • IMPORTACIÓ

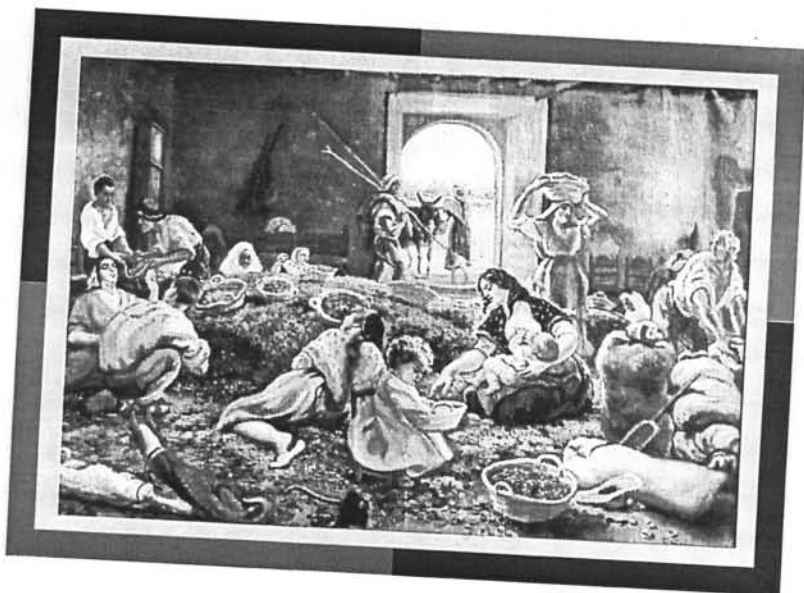
Teixits Llevant

Atenció Especial als Llucmajorers

Plaça Barcelona, 2 (zona Es Forti)
Tel.: 45 70 78 • PALMA

Ja és a la venda

**A l'entorn de Lluçmajor
Estudis i comentaris (I)**

edicions de pinte en ample

Regalau-lo per les fires!

Un material didàctic innovador:

Josep L. Bonnín

De s'Arenal a Can Pastilla. Un itinerari per la zona turística de la Platja de Palma.

Introduir l'estudi i la reflexió sobre el turisme als alumnes de les nostres escoles no és una tasca fàcil. Tot i la importància que té aquest sector en la vida i la societat illenques, el seu tractament quedava moltes vegades relegat a un apartat dins un tema determinat dels llibres de text de l'àrea de Coneixement del Medi (pel que fa a l'Ensenyament Primari), i encara amb menys presència en nivells més alts. La conseqüència era clara: l'escola passava per alt una realitat social com si aquesta no existís o com si ens fos aliena, i mantenien els nostres alumnes i els nostres fills ignorants d'un fenomen tan quotidià.

El material que han creat en Cels Calviño i na Jerònia Sampol omple aquest buit d'una manera molt encertada, tant pel que fa a la presentació dels continguts, com pel que fa a les activitats proposades. Tots aquells que coneixem els autors, sabem que són defensors de l'escola activa, arrelada al medi, que propugnen de sempre un ensenyament en el qual els protagonistes són els alumnes i, el que és més important, que allò que prediquen ho porten a la pràctica en el seu contacte directe amb els infants, la qual cosa garanteix que tot aquest material ha estat fruit no només d'una reflexió, sinó d'una investigació duita a la pràctica pels propis autors i per altres mestres del seu entorn professional.

De l'anàlisi del llibre, editat per l'Escola de Mitjans Didàctics, cal destacar diferents aspectes:

Primerament l'adaptació dels continguts a un llenguatge fàcilment comprensible pels infants, així com l'encert en la seva selecció. D'aquesta manera ens trobam amb temes com: la Mallorca preturística, una mica d'història de s'Arenal, la Platja de Palma avui, els turistes, els hotels, oficis i

DE S'ARENAL A CAN PASTILLA

UN ITINERARI PER LA ZONA TURÍSTICA DE LA PLATJA DE PALMA

CELS CALVIÑO I ANDREU
JERÒNIA SAMPOL I FORNÉS

professions relacionats amb el turisme, expansió i crisi del sector turístic, impacte del turisme sobre el paisatge, etc.

Les activitats que es proposen destaquen per la seva diversitat: activitats d'investigació i recerca, de reflexió i comentari en grup, de resposta escrita individual, d'elaboració o interpretació de diagrames. Així mateix, s'ha de recalcar la importància que es dona a la realització de la sortida i al treball d'actituds i de consciència ecològiques. És força significatiu el fet que la primera activitat que hi apareix sigui un debat sobre les normes a seguir durant l'itinerari, vol dir això començar amb una reflexió, cosa molt positiva i que fa que els infants prenguin consciència de la serietat del treball que es disposen a realitzar sense perdre el caràcter lúdic i engrescador que té tota sortida didàctica.

Als professionals de l'educació no us passarà per alt la segona activitat que trobam al quadern i que gira entorn d'una pregunta que es fan els alumnes: Què en sé del turisme?. Comença, per tant, partint d'allò que ja sabem o que es pensen que saben; cosa que crea també un buit d'informació en els alumnes: quan són conscients del que saben, ho són també del que ignoren, i això els provoca un desig d'aprendre que es va complint al llarg de l'excursió i del seguiment del quadern.

En conjunt, doncs, disposam ara ja d'un material idoni per introduir a les escoles l'estudi del turisme amb tot un seguit de tècniques i una filosofia de l'educació per al futur de les nostres illes.

Enhorabona als autors i a aquelles persones que han col·laborat amb ells perquè aquesta eina sigui a l'abast de tothom. ♦

36

PERRUQUERIA

Finna

C/. d'Es Vall, 49

Tel. 66 11 58

CAN PAU SALVÀ

EQUIPAMENTS SALVÀ S.L.

- AIRE CONDICIONAT FRED I CALOR
- ELECTRODOMÈSTICS
- ANTENES PARABÒLIQUES
- TELEFONIA MÒBIL
- REPARACIONS

LES MILLORS MARQUES ALS MILLORS PREUS

C/. WEYLER, 1
TEL. 971 - 66 02 55

C/. BISBE TAIXEQUET, 24
TEL. 971 - 66 01 44

Taller Mecànic

JOSEP TOMÀS VIDAL

Vos desitja unes Bones Fires

REPARACIONS

EN GENERAL

DE L'AUTOMÒBIL

• MECÀNICA

• ELECTRICITAT

• XAPA

C/. Antoni Maura, 50 - Tel. 66 14 72 - LLUCMAJOR

Antoni Masegosa: un titellaire llucmajorer

Terasetes Migjorn

Putxinel.lis de Mallorca

Llucià Caldés

Fotos: Biel Thomàs

És de nit, i ens hem apropiat al cafè-bar-sala de Sa Posada de Bellver on Antoni Masegosa i Pilar Gimeno fan un espectacle de titelles els dilluns i els dimarts de cada setmana durant tot l'estiu: De fet ja falta poc, una setmana per acabar la temporada. Després Antoni Masegosa partirà cap a Barcelona a seguir la feina amb Pep Gómez des del mes de novembre fins al maig de l'any que ve.

Molts de vosaltres us demanareu qui és aquest jove que ha de venir al teatre de Ca's Coix el 18 d'octubre i per sorpresa d'alguns us n'adonareu que és Llucmajorer. Farem un breu recorregut per la seva trajectòria professional.

Antoni Masegosa Monserrat neix a Llucmajor l'any 1965. Al 1992 es diploma en art dramàtic, en el departament de teatre de titelles per l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona. Al mateix any participa al memorial de Teatre Llorenç Moyà de Palma. Al 1993 actua al Teatre Sans. Al 1994 actua al Teatre Melic de Barcelona, participa al festival internacional de teatre de titelles de Barcelona i forma part de la companyia de teatre de Barcelona. Al 1995 participa en la campanya de teatre a les escoles d'Andorra la Vella.

Però la seva trajectòria no resta delimitada per les nostres fronteres, sinó que també té un caire internacional perquè ha participat a diferents festivals mundials i internacionals. Entre d'altres al Festival Mondial des Théâtres

des Marionnettes, de Charleville (França, 1994), al "Figeuro" de Gant (Bèlgica, 1994), al Interdock Festivalen, Lund (Suècia, 1994), al Festival Internacional de Titelles de Lingen (Alemanya, 1985), al XVIII Festival Int. de Titelles de Zagreb (Croàcia) i al Festival Int. de Titelles de Mistelbach (Austria, 1987).

Després d'haver introduït i pegat una espipellada en la seva carrera ens interessen certes qüestions:

Què és una titella, per tu?

Es un símbol, una manera de representar un personatge, que vendria del tòtem, de la part més primitiva; però avui en dia és una manera d'expressió teatral, on tu mateix fas música, pintura, teatre, interpretació, coreografia i és una manera d'expressar-te.

Com i on neix la vostra companyia?

A BARCELONA, cap al 1994 fruit de la meua col.laboració amb Josep Gómez Gorriç. Som dos titellaire de diferents edats i experiències i trajectòries professionals, però alhora interessants en l'expressió popular del teatre de titelles tradicional.

Què vol transmetre aquest petit gènere de teatre?

Malgrat tot subsisteix i manté viva la flama de l'heroi de fusta que lluita contra la mort i el dimoni, que viatga al cel i als inferns, que corre mil aventures i perills, per acabar joiosament rient i ballant amb els seus amics i benefactors, el Ball Final que tancarà el teló.

38

En què consisteix el vostre treball?

El nostre treball ha consistit en adaptar i fusionar aquella antiga essència del putxineli en l'esperit també bell, també antic, de dues rondalles.

De quines dues rondalles ens parles?

De la rondalla "d'es Jai de Sa Barraqueta" on al jai (no només el coneixerem de jai, sinó que també ens imaginarem com era d'al.lot pucer, quan li deien a la vila Es menut de ca'n Barraca).

L'altra s'anomena "la rondaia d'es Fraret", rondalla cantarella que representam amb titelles a planchette, tècnica molt antiga originària de França.

Se segueix amb fidelitat el guió de la rondalla?

Nosaltres hem agafat figures d'altres rondalles, tals com la del Bon Jesús i Sant Pere i l'amo d'es troçals Verds. En la figura d'es jai de sa Barraqueta hi hem aficat situacions tradicionades de teresetes i de lluites.

Per què heu escollit aquestes rondalles i no d'altres?

La del Fraret perquè és com una cançó, és molt repetitiva i les paraules que diu són molt precises. També perquè la gent ho comprèn de seguida.

La "d'es Jai de Sa Barraqueta" perquè passava un fet que va impulsar a representar-ho; el personatge d'es jai lluita contra la mort i el dimoni, això dona el personatge del putxineli: heroi que defensa als seus amics, lluita del bé contra el mal. (rondai tradicional).

Existeixen diferències entre el públic de Barcelona i el de Mallorca?

No, perquè quan estan tots asseguts i veuen l'espectacle tothom reacciona igual. A Catalunya el que passa és que la tradició està més desenvolupada i la gent està més avesada, per exemple, als diumenges a anar a l'actuació i aquí fins que no passa un temps no ho tornes a fer.

Ens podries contar alguna anècdota que us hagi succeïda?

Quan vàrem actuar a l'institut de teatre a Barcelona a la primera fila hi havia unes senyores majors totes mudades i enjoiades. Quan va acabar la funció s'hi va acostar una senyora tota emocionada i li va explicar que era la vídua de Badia Margarit, que havia anat expressament perquè al seu home li agradava molt tot el relacionat amb les variants ideomàtiques i li hagués agradat molt veure l'espectacle.

Projectes de futur.

Tenc moltes ganes de fer una història italiana que vull mesclar amb una mallorquina, es diu gènere tradicional i faig comptes de presentar-ho per primavera. Més endavant m'agradaria poder tocar molts instruments, una espècie d'home-orquestra ja que actualment estic estudiant música.

Alguna cosa per dir que vulguis fer incidència.

Sí, que estic molt content d'actuar al meu poble i voldria donar el meu agraïment a Biel Thomàs per tot el seu suport.

Bé, idò, fins al dia 18 d'octubre! ♦

SA FILOA

C/. MELIÀ, 3 - LLUCMAJOR

CARNISSERIA □ XARCUTERIA

ZANOQUERA
GARCÍAS

EL SUPERMERCAT DE LA CARN

CADA SETMANA TENIM LES DARRERES
NOVETATS D'ALTA XARCUTERIA

- PRIMERES MARQUES DE "PATÉS"
- POLLASTRES DE CAMP
- TOTS ELS DIES TENIM ENTRECOT DE VEDELLA
- POLLASTRES FARCITS PER ENCÀRREC
- PORCELLES, INDIOTS, ANNERES I POLLASTRES FARCITS PER A BATEITGS I PRIMERES COMUNIONS

*Per a vosaltres vostè és primer
Bones Fires!*

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

Testimonis documentals de la nostra història

Sebastià Cardell i Tomàs
Bartomeu Font i Obrador

(VII) Visqui Jenner (1873)

Pel mes d'agost de 1873 es va produir el cas d'una nina malalta de verola (pigota) i se'n succeïren set o vuit més d'aquesta mateixa malaltia precisament en individus no vaccinats i això fou causa de gran alarma. Els metges llummajorers es constituïren en Junta de Sanitat. Integraven el seu cos sanitari local Antoni Mª Socias, doctor en medicina i cirugia, Joan Garcias, llicenciat en medicina i cirugia, Francesc Aulet, metge, Clement Garcias, cirugià sagnador, Jaume Tomàs, sagnador, Joan Roig, sagnador i Miquel Roig també sagnador.

S'exposà tota la situació sanitària d'aquell moment en un document prou interessant que transcrivim al final d'aquest coment històric i es recomana la vacunació i revacunació com necessitat imprescindible sens que es deixi d'expressar una gran lloança a Edward Jenner, iniciador d'aquesta admirable pràctica científica l'any 1796. Aquest és el document:

JUNTA MUNICIPAL DE SANIDAD DE LLUMMAYOR

Esta Junta se ve en el caso, muy sensible por las circunstancias que la originan, de dirigirse a todos los habitantes de esta población por cuya salud pública debe velar.

Estando Palma, capital de Provincia y centro comercial y de la industria de esta Ysla, azotada por una epidemia de viruela confluyente, que no tan solo se ceba en los inocentes niños sino que llega su atrebimiento osado atacar la vida de los adultos; estendida dicha epidemia con igual caracter á muchísimas sino todas las poblaciones rurales; y habiendo ocurrido en esta villa desde el día once de Agosto ultimo, en que ingreso en la clínica del medico que suscribe una niña con viruela siete ú ocho casos de dicha enfermedad, recaiendo todos en individuos no vacunados, esta Junta no puede menos, se ve en la imprescindible necesidad de recomendar a todos la vacunación y revacunacion.

Muchas son las obgecciones que el vulgo, y hasta el vulgo ilustrado, presenta en contra de este verdadero medio profilactico, obgecciones que mencionaremos y refutaremos despues de hacer resaltar la justa importancia que en todo el mundo civilizado tiene en el día el virus vacuno.

La viruela no respeta sexos ni edades: la vejez esa parte de la humanidad que por sus numerosos años que lleva de existencia esta mas proxima á sucumbir por el fatal peso de la misma edad, es la que esta mas exenta

de esta plaga, que va arrancando ya mas a los adultos para cebarse matando á los niños; llevando sus mortíferas excursiones hasta en el mismo seno de la madre robando a esta el dulce al par que justo placer de poder estampar un beso lleno de maternal pureza en la frente animada de su hijo recién nacido; solo le queda el triste recuerdo de besar un niño muerto por la viruela.

La viruela es cosmopolita, es decir, persigue al hombre en todos los países y no respeta ni el verano ni el invierno ni las estaciones intermedias: para ella no hay latitudes ni termómetros.

Las grandes epidemias de viruela hicieron pensar en un medio para disminuir el numero de defunciones, y se practicó de brazo á brazo la inoculación de la misma viruela; pero esa practica, atrevida entronces y hoy dia condenada por la ciencia, no dio felizes resultados que se prometian sus autores. Mas un ingles Eduardo Jenner, presento la vacuna, principio que preservando de la viruela asegura vida y hermosura a la humanidad, y esta en todos los ambitos del mundo civilizado la acogió con entusiasmo y vá generalizandose de dia en dia su util y ventajoso uso. Jenner murio el 20 de Enero de 1823, per Jenner toma vida en el bello y suave desarrollo y en las evoluciones de cada pustula de vacuna, vive en la piel y en la sangre de los niños, vive, en fin en la **vida misma** de las personas vacunadas. ¡Gloria a Jenner!

Suelen presentarse contra las vacunas las siguientes objeciones: 1ª Que no preserva de la viruela; 2ª Que no conviene vacunar cuando reinase altas temperaturas; 3ª que no conviene a los niños pequeños; 4ª que no es prudente vacunar cuando reine la viruela, porque la vacuna llama á esta; etc. etc.

Vamos á contestarlas y resolverlas por orden:

1^a. Los medicos, peritos científicos en la materia que se debate, aceptan en su inmensa mayoria por no decir por unanimidad, como verdad provada é hija de la mas exacta, pura y rigurosa observación que la vacuna preserva de la viruela. 2^a. La vacuna puede ingertarse en todas las estaciones y mucho mas cuando reinan viruelas. 3^a. Cuando hay una epidemia varolica se aconseja vacunar desde los primeros dias de la vida; pues vales mas hacer sufrir la ligera y casi despreciable excitacion producida por el virus vacuno, que el crimen de lesa humanidad, de dejar al diminuto sér expuesto á ser ha cometido (sic) por la viruela que en él casi siempre es mortal. 4^a. No es cierto que con la escitacion de la vacuna se promueva ó se llame la viruela. Podria dar la gran casualidad de que el virus variolico hubiese tomado posiciones en el cuerpo de un individuo, que este sin saberlo, se presentase á la vacunación y que al desarrollarse la vacuna, se desarrollase tambien la viruela; pero esto no seria debido jamas á la vacuna. Al contrario siguiendo y aceptando las teorías modernas sobre este virus profi-

lactico y admitiendo, ademas, severas y delicadas observaciones clinicas, hay que admitir tambien: que una vez desarrollado en el organismo preserva de la viruela, y caso que se encuentren ambos germenes enemigos y antiteticos en el mismo individuo, cada uno sigue su curso natural y propio, solo que la vacuna modifica la accion de la **viruela** de un modo **favorable**, por lo que se aconseja inocular el virus vacuno á los variolosos.

Debemos advertir que los casos de viruela que se han presentado en esta poblacion han recaido casi todos en niños no vacunados y algunos han pagado con la muerte el indisculpable descuido de sus padres; y los vacunados a quienes ha atacado ha sido una simple **varioloidea** ó una viruela benigna. -Esta ley es general, se observa en todas partes.

Pero en una poblacion amenazada por una epidemia variolica, ademas de la vacunacion se hace necesaria la **revacunacion**. Esta se hace util y hasta indispensable, por cuanto muchos medicos entienden que la accion ó virtud profilactica del virus vacuno, esta limitada a cierto numero de años. Para no exponerse, pues, á ser atacados por la viruela se aconseja como medida prudente siempre y jamas perjudicial, la **revacunacion**, siempre que el pais que habitamos esté amagado por una viruela epidemica y en tiempo de salubridad publica normal cada ocho ó diez años.

Hemos creido utiles las refutaciones y consejos anteriores para que las personas ilustradas de esta pobla-

cion se tomen el interes (aunque molesto) de hacer comprender a los menos instruidas la conveniencia de la vacunacion, para que en bien de todos, no quede ninguna persona sin vacunarse.

A todos debemos hacer notar que la viruela empieza atacando a un individuo que no tiene en sus venas el profilactico, para luego á otro y á otros despues, mas tarde se hace epidemica y en su afan de buscar victimas á su insaciable voracidad antropofaga, asalta á veces el reducto de alguna familia vacunada; por consiguiente estamos todos absolutamente todos interesados vivamente en que la **vacunacion** debe ser **gratuita, obligatoria y universal**.

Llummajor 10 Octubre de 1873.

El Alcalde Prete. Andres Salva (rubricado)

P.A. de la J. El Srio. Antonio Catany (rubricado)

AMLL 2083/18 ♦

AAA i ISIDORO es complauen a comunicar-vos
la pròxima apertura del nou local

DE TOT I MOLT

Des de 100 pessetes

Llar
flors
neteja
regals
juguetes
merceria

Art. de la llar
decoració
papereria
parament
bijuteria
higiene

Recordatoris
per a noces
comunions
empreses
etc...

Posam a la vostra disposició un gran assortit de flors artificials i tota classe de candeles i llumeneres, en recordança dels vostres

Vos recordam que seguim atenent-vos com sempre a

Plaça Espanya. 32 • Llucmajor

Sa penya d'es falcó

- S'òliba, que sap totes les bufes de plaça, va sentir fa uns dies que una de les funcionàries de la Casa de la Vila realitzava una comanda de flor de taronger a una coneguda herboristeria, i amb caràcter d'urgència, per tal que la mercaderia arribàs abans de la Darrera Fira.

S'òliba assegura que la bossa de la tranquil·litzadora flor està destinada als membres del Consistori i, especialment, al Batle. Sembla que, en aquesta ocasió, hi ha hagut previsió i un parell de tasses poden ser miraculoses, sobretot si com és d'esperar coincideixen en la seva campanya reivindicativa els partidaris del "NO" a l'autopista i "NO" al Club de s'Estanyol. Al batle li pot pegar un "patatús".

- Durant les darreres setmanes s'ha treballat a escarada per deixar ultimades les reformes de la Casa de la Vila. Sa Darrera Fira era darrera el cantó i tot havia de lluir i estar a punt per rebre les autoritats convidades, especialment als pesos pesants del PP.

El President Matas i companyia no podia estar entre pols i cables els cinc minuts de la seva visita a la Casa de la Vila. Si durant tot l'estiu els ciutadans han sofert molèsties no importa, tot estarà a punt per a la Darrera Fira.

- El mussolet, com a bon passejador, fa voltes adesiara pel camp de futbol i hi ha vist un moviment que fa por: entrenaments de futbol (el CD Espanya té devers 14 o 17 equips), tornejos de tennis, bàsquet, gimnàstica... Es barallen pel terreny de joc per què, és clar, no hi caben tots. Recorda el mussolet que a Manacor hi ha cinc (5) camps de futbol i aquesta recordança és per a l'Ajuntament i, especialment, per al regidor Joan Puigserver, que, hauria de tenir més esment a les qüestions esportives i reivindicar un

altre camp per poder entrenar. No veis que a Lluçmajor no més funciona l'esport??? I no és pel suport consistorial, no, és per mor dels nins i nines de Lluçmajor.(!!!)

A la benzineria de la ronda de Carles Cinquè hi ha uns surtidors que tenen uns botons amb banderes de distintes nacionalitats. Quan es pitja una d'aquestes banderes, francesa, anglesa, alemanya o espanyola, es donen explicacions al client en l'idioma propi del país elegit. Però hi ha un botó, que parla l'idioma d'un país al qual s'ha negat, almenys a les benzineries del Sr. Clar, el dret a tenir bandera.

Si això ho fes un negociant normal ens estranyaria, si ho fes un membre d'un partit centralista ho entendríem (no ho compartíem), però que ho faci qui durant anys ha estat el cap visible d'Unió Mallorquina, i que encara és una persona prou significativa dins el partit, tant a nivell local com illenc, és fer un magre favor a la causa de l'idioma i de la mallorquinitat que preconitza la líder del partit en què milita.

- La bandera de les Balears hauria d'estar on li correspon i el Sr. Clar no hauria de tenir por de la polèmica que pogués alçar ni de la hipotètica pèrdua d'uns pocs clients, perquè amb aquesta acció ha conseguit les dues coses: la polèmica està servida i ja n'ha perdut uns quants, de clients. Els vots que ha d'aconseguir UM han de ser dels nacionalistes de centre-dreta perquè els altres espais polítics es troben ben coberts. UM no necessita detractors exteriors perquè ja els té a ca seva. ♦

**NUEVO OPEL
CORSA
¡MI COCHE!**

**AUTOMÒBILS
LLUCMAJOR S.L.**

Ronda de Ponent, 30 - Tel. 66 06 24 (Lluçmajor)

PERRUQUERIA PUIGSERVER

Bones Fires!

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 64 05 14 (Llucmajor)

ESTANCO EXP. N.º 3
CAN PACO

Margalida Soler Oliver

C/. Bisbe Taixequet, 69 - Tel. 66 07 00 - Llucmajor

capritx

moda íntima

C/. de Sa Font, 17 - LLUCMAJOR
Tel.: 66 22 40

PETITONS

Articles

infantils

de 0 a 14 anys

Llistes

de

naixement

Bones Fires!

Plaça Espanya, 46 - Tel. 66 18 59 (Llucmajor)

LLUCMAJOR

SERVEIS

INFORMATICS S.L.

S

C/. Major, 107 - 07620 - Llucmajor

Tel./Fax 12.07.97 - Mòvil 909.78.42.20

N.I.F. B 07814650

FONTANERIA LLUCMAJOR S.L.

**Instal·lacions sanitàries - Calefacció
Piscines - Aire condicionat**

*Des del passat febrer hi ha
un nou lampista a Llucmajor.*

*Si teniu qualche problema
cridau-nos.*

Estam al vostre servei

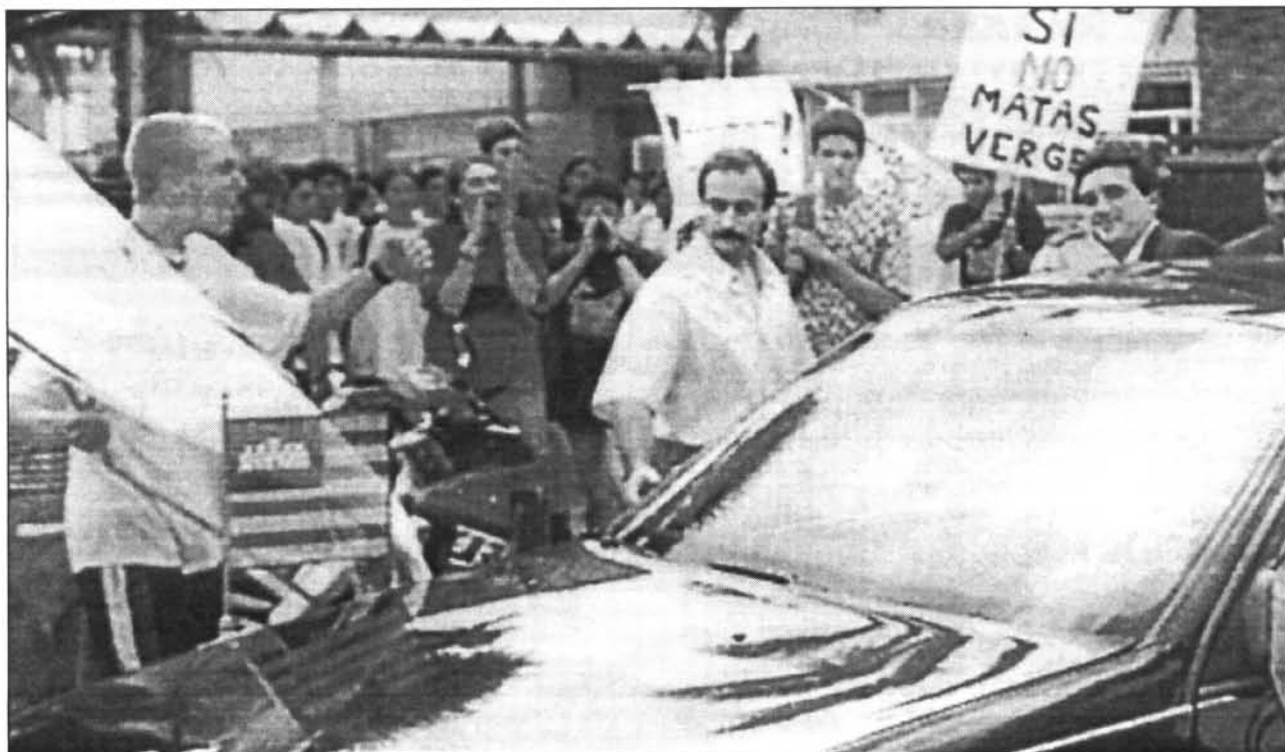
C/. Ciutat, 14 - Tels.: 66 00 53 - 989/17 05 70
Llucmajor

Esperança Garcías

Cabells

Perruqueria UNISEX

C/. Antoni Maura, 13-B • Tel.: 66 17 46 (Llucmajor)

El president Jaume Matas va ser malmenat, oralment, a Felanitx i els titulars i fotos dels diaris del passat u d'octubre feren recordar la lluita contra la infeudació de Llucmajor per part de Pere des Catlar, que fou encapçalada per l'equivocadament anomenat "Batle Mut", del qual guardam viva memòria històrica i pictòrica (quadre que presi-

deix la Sala d'Actes de la Casa de la Vila), és un fet del qual es parla sovint, com exemple d'un poble que estima les llibertats i no vol que externs el comandin.

Quant lluny és de l'esperit actual de la majoria de llucmajorers, dels quals el lema sembla ser "nedar i guardar la roba"!.

Restaurant

"AL SEU GUST"

CHEF:
PED MARTÍNEZ

LOCAL CLIMATITZAT

MENÚS DIARIS

TANCAT EL DIMARTS

C/. NICOLAU TABERNER, CANTONADA
PASSEIG JAUME III. TEL. 12 03 12

BAR - CAFETERIA

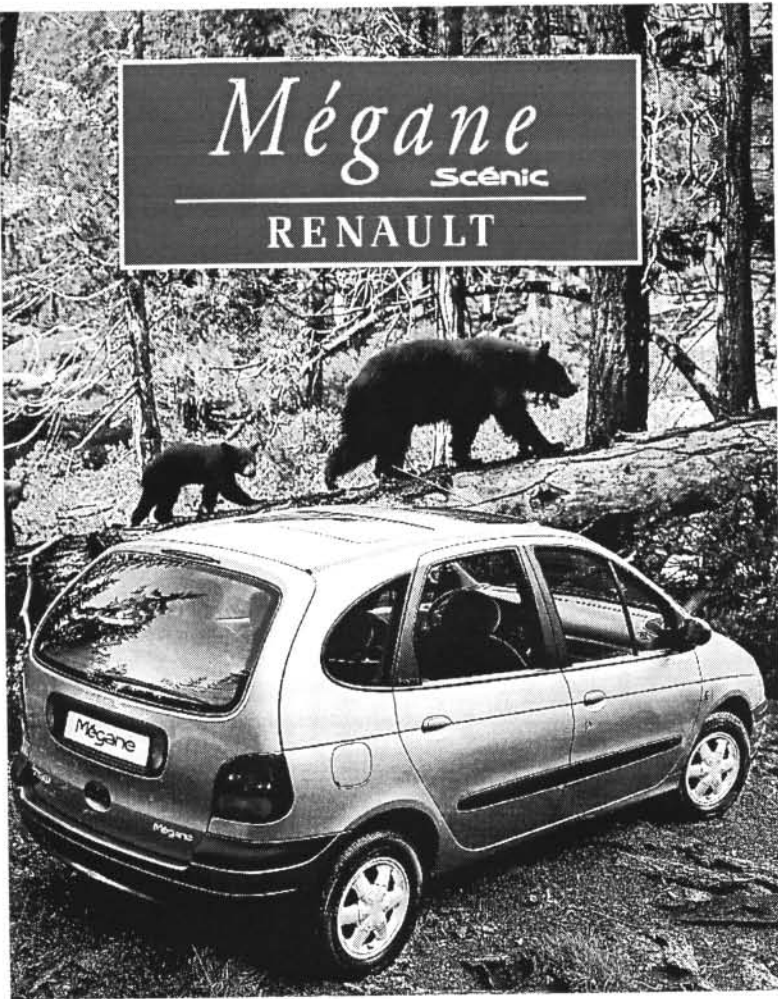
CAN LAMPINO

- Menús casolans diaris
- Gran variació de plats combinats
- Pizzes casolanes fetes al moment
- Tapes variades
- Carn a la brasa
- Terrassa amb jardí

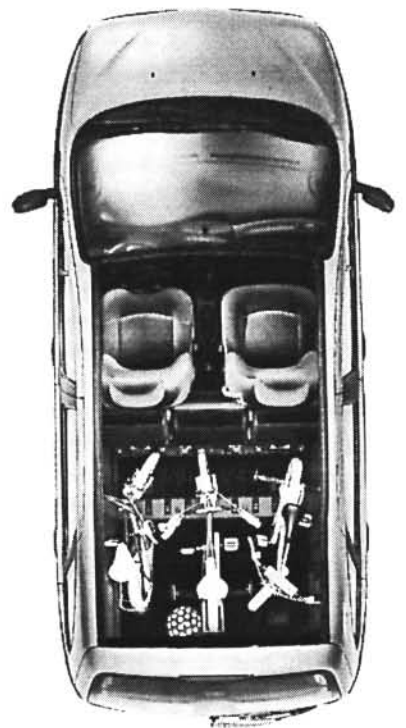
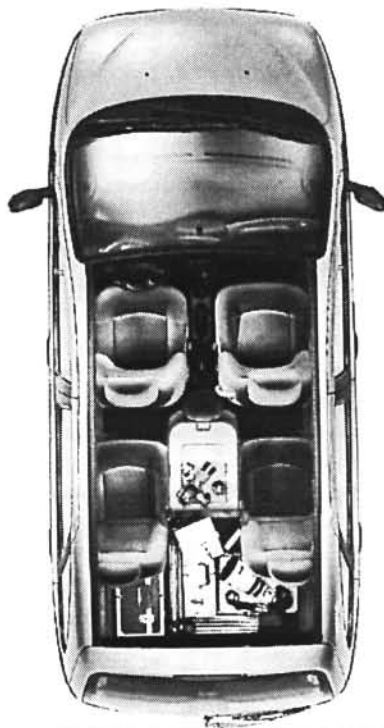
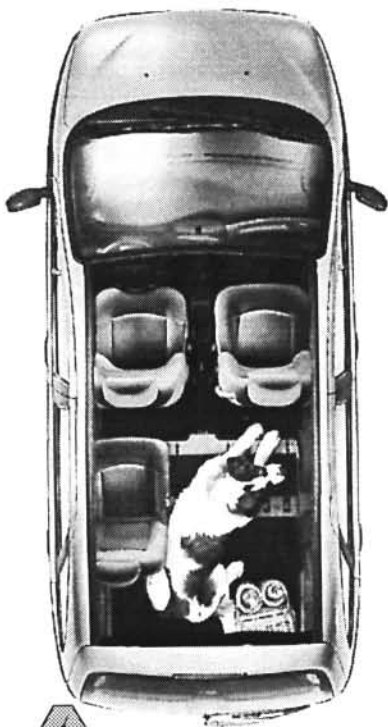
C/. de Gràcia, 59 (Llucmajor)

Mégane
Scénic

RENAULT

*Viu-lo
a la teua
manera
Bones Fires!*

RENAULT
EL PLACER
DE VIVIRLOS

BARTOMEU JAUME NADAL, S.A.

Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 i 66 00 41

Esports

Bàsquet

Club Bàsquet Joventut Lluçmajor

Deu equips per la pròxima temporada

Presentació dels jugadors

Elements nous amplien la directiva

Guillem Oliver

Fotos: C. Julià

El dia de Sant Miquel a les set de l'horabaixa varen ser presentats al públic llucmajorer, en el Poliesportiu Municipal, els deu equips que formen el Club.

Un per un acudiren a la pista de joc al ser anomenats per na Francisca Feliu, cada un dels jugadors i jugadores que formen aquesta gran família esportiva.

Varen ser rebuts amb forts aplaudiments pels seus familiars i simpatitzants. Les grades vibraven entusiasma- des i esperançades en la futura labor programada dels equips. Els jugadors i jugadores saludaven emocionats i agraïen el cas com eren rebuts.

De petits a més grans, un rera l'altre feren acte de presència. En total deu equips: mini-masculí, mini femení, infantil masculí, cadette masculí, infantil

Francisca Feliu, Francesc Forteza, Francesc Garau, Esteve Amer, Antoni Matas, Miquel Gual, Francese Vidal i Domingo Alcalá, membres de la Junta directiva del Club de Bàsquet Joventut Lluçmajor

CENTRE OPTIC EXPOLENT

C/. Sant Cristòfol, 30
Tel. 44 13 74
S'ARENAL

femení, juvenil masculí i juvenil femení; els més grans aparagueren un poc més tard. Mentrestant dos mini partits ens mostraren l'enfrontament esportiu dels nins i nines, amb molta de força d'esperit i ja demostrant un enginy i unes ganes pròpies dels qui volen aprendre i fer-ho bé. Va quedar demostrat que el Club té garantitzada la seva continuïtat en el món del bàsquet. Naturalment no s'anotaren els punts fets ja que així ho aconsella l'esperit esportiu.

Després foren presentats els tres equips restants: Sub-22 Senior femení i Senior masculí, equip que, com l'any passat jugarà a I Autonòmica i que, parèix que té moltes de possibilitats. No en parlem, de moment de pujar a II, intentarem fer un bon paper i els resultats, si ens són favorables ja ho diran per ells mateixos.

Presentació dels jugadors.

La Junta Directiva

Alguns vocals més que l'any passat completen la directiva. Un grup molt compacte de gent amb ganes de fer feina se dedicaren a treballar en l'administració del Club i la preparació dels jugadors. Són els següents: Francesc Vidal, president; Francisca Feliu, vice-presidenta i tressorera; Domingo Alcalà, secretari; Miquel Gual, Antoni Matas, Francesc Forteza, Joana Xamena, Esteve Amer, Joan Re-

bassa, Joan Sastre i Francesc Garau.

Un bon grup d'entrenadors-monitors il·lusionats perquè els nins i nines aprenguin així com toca l'esport que han triat, col·laboren com a equip tècnic i de preparació física. Tot un exemple d'entrega desinteressada i fidelitat al Club.

L'enhorabona a directius i jugadors, i vagi per endavant el desig que aquesta temporada 97-98 siguin recollits els fruits dels entrenaments i l'esforç personal i col·lectiu. ♦

Autoventa Ciutat, M&T, S.L.

Servei Oficial

Miquel Mas Alba. Gerent

C/. Ciutat, s/n - Tel. 66 01 25 - LLUCMAJOR

Bones Fires!

Notes columbòfiles

Mes de setembre de 1997

Joan Jaume

Aquest mes que comença la tardor, els socis del Club Columbòfil Lluçmajorer han duit a terme tot un seguit d'activitats amb la finalitat de preparar els coloms per a la tasca que els ve damunt.

La feina que no es veu és la que es fa als colomers en aquesta època, és el moment en que té lloc "la muda", les plomes i sobretot el plomissó estan presents a tots els indrets del colomer i per tota la resta del lloc; aquells que per necessitat o per comoditat tenen el colomer a ca seva segur que cada dia són encaçats per la madona de la casa que no es cansa de dir que n'hi ha per tot arreu i que pareix que el retirar-les és l'única tasca que té (és que són unes sofrides i tenen tota la raó de fer-nos el cuc de l'orella malalt). La resta, els que tenim la sort de tenir-los a un trast o a una finiqueta, veim com el nostre colomer i tots els seus voltants s'omplen de plomes i que si bé les retiram amb la granera, al poc temps ja hi tornen a ser i amb més quantitat. Però això, no ens preocupa, el que en aquest moment ens inquieta molt seriosament és si les nostres aus faran o no faran una muda així com cal, d'això depèn moltes vegades els resultats de les curses que a passes gegantines s'acosten. Dir-vos que fa cadascun de nosaltres per obtenir el millor canvi de vestit pels seus coloms és quasi del tot impossible, "cada maestrillo tiene su librillo", però en general el que es fa és augmentar la quantitat de llavors oleaginoses que prenen part amb les mescles que els donam, a més de procurar que al seu abast hi hagi sals minerals, copinyeta (per la calç) i sal, també verdures fresques i que mai els manqui l'aigua.

També és el moment de començar l'educació dels colomins, han d'aprendre a tornar, els hem de despertar el seu sentit de l'orientació. Fins a les hores han esta volant i passejant-se al voltant del colomer, però molt pocs de nosaltres els hem duit més enfora del que arriba la vista (uns per vessa, altres per estar convençuts que s'ha d'esperar que el colomí estigui físicament desenvolupat o que un estat febrós és el que acompanya a aquest canvi de vestit i que és millor esperar unes setmanes per evitar pèrdues sense sentit). Ara, finals de setembre principis d'octubre, és època de dur a terme amollades amb petits grups o millor individualment i desfer-nos dels animals que manquen de cap.

Una altra activitat, duita a terme per la major part dels columbòfils ha esta la vacunació de les aus de la malaltia de newcastel. Actualment és obligació de tots els que feim viatjar els coloms el tenir-los inoculats i aquest anys hem tengut la possibilitat de dur a terme aquesta mesura preventiva als nostres colomers sense haver de molestar a les nostres aus més que el necessari. Aquesta activitat es seguirà desenvolupant en el més d'octubre.

Per la seva part la Junta Directiva, presidida per en Joan Janer Andreu ha tengut unes quantes reunions per prendre acords que potencien el nostre club i revitalitzen el nostre esport. En els mesos d'estiu es va acordar sol·licitar a la Real Federació Columbòfila Espanyola l'oportuna autorització per poder dur a terme l'EXPOSICIO REGIONAL I NACIONAL DE COLUMBOFILA DE L'ANY 2.000 a la Ciutat de LLUCMAJOR. I a la darrera reunió, duita a terme en el seu local social, Bar Pou, es va acordar: Dur a terme el TERCER TROFEU CIUTAT DE LLUCMAJOR i per tant sol·licitar una ajuda econòmica a l'Ajuntament i al Consell, prendre part en els actes de les "Fires" amb l'amollada tradicional de coloms, senyalar com a data final de vacunació el 30 d'octubre, es va parlar de les curses per equips de nadal (Memorial Bernat Vadell) i dels 30 coloms de l'amollada de Barcelona que cada any fan els columbòfils europeus i que el Club ha comprat a la Federació Columbòfila Catalana amb la finalitat de dur a terme una subhasta el mes de novembre o principis de desembre que és el moment en que la major part de nosaltres començam a preparar el quadre reproductor en els nostres colomers. Finalment s'acordà tenir una nova reunió el proper dilluns, dia 6 d'octubre.

Esperant que tengueu una bona fermança en aquestes fires que s'acosten vos dic, fins en tornar. ♦

FUNERÀRIA

Nostra Senyora de Lluc

A. SASTRE

C/ Revetlla 9 i 11.
Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

El Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei funerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sorpresa.

El nostre representant atindrà serveis particulars i de la nostra Companyia d'assegurances les 24 hores.

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Lluçmajor)

48

Viajes
Xaloki, s.a
G.A.T. 687

I ara també al SUPERMERCAT PROHENS de
dilluns a divendres de les 17'30 a les 19'30
hores Tel. 12 01 64 • LLUCMAJOR

Sortida a Tenerife

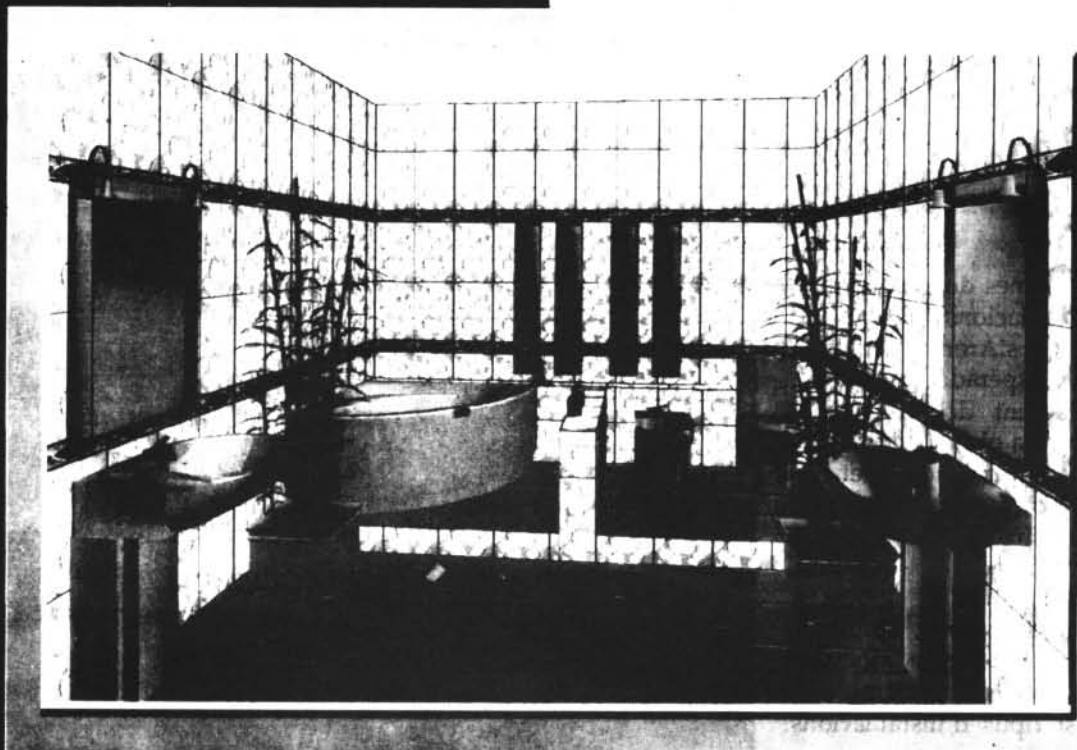
16-23 de novembre
Hotel ***

Avió, Trasllat i
Pensió completa

49.500

C/ Maria Antònia Salvà, 38
Tel. 44 22 50 • Fax. 44 11 10

S'ARENAL

Com és la cambra de
bany dels seus somnis?

**Vegeu-la ara
a tot color.**

ROCA

DIBA DISSENY
INTREGRAL DEL BANY

Avui mateix, gràcies
al nostre ordinador
podreu veure a
MASSANELLA la

vostra nova cambra de bany ROCA.
A tot color i en tres dimensions sense que
no hi manqui cap detall: banyera,
sanitaris, revestiments ceràmics, aixetes,
complements... Tot tal com ho havíeu
somniat i sense començar les obres.
Veniu a MASSANELLA i deixau de
somniar.

MASSANELLA

Ctra. Valldemosa, 44 - Tel. 75 03 45

Futbol femení a Lluçmajor

Equip femení del C.F. Lluçmajor

primer encontre, el dia 11 d'octubre al port de Pollença.

M. Pedregosa confessa que no és el mateix entrenar nins que nines ja que aquestes no gaudeixen d'un vocabulari futbolístic tan ample com els nins (pensem que totes han començat a jugar ja de grans, mentre que els nins ja juguen des dels sis anys) però considera que, almenys físicament poden estar totalment preparades per enfrontar-se al rival que sigui. Els partits es realitzaran els dissabtes, les parts consten de 35 minuts amb 15 m. de descans i les normes són com al futbol masculí, tot i que en qüestió d'edat la flexibilitat és molt més ample, ja que, com hem comentat més amunt, no hi ha categories.

Desitjam un molt bon campionat per a aquestes futbolistes i prometem que sempre que tinguem ocasió anirem a animar-les. ♦

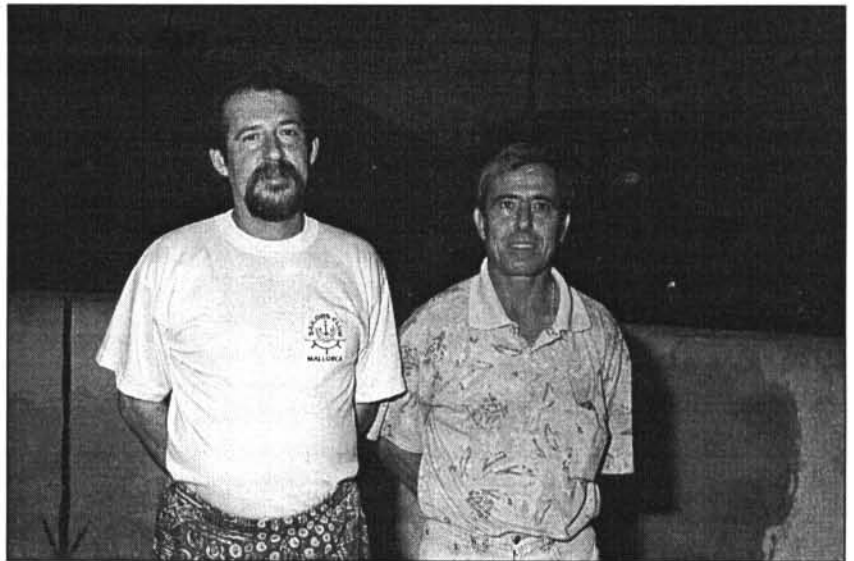
Catalina Font

Fotos: J. Quintana

50

- El delegat del CF Lluçmajor, Miquel Pedregosa ha tengut la idea: formar un equip de futbol femení, amb nines de 10 a 17 anys. Al primer entrenament eren només cinc però ara ja compta amb 17 nines de les edats esmentades ja que només hi ha una categoria per al futbol femení, repartides en 12 equips arreu de Mallorca i, amb unes veïnes, les de l'equip d'Algaida, amb qui jugaran pròximament.

Miquel Pedregosa i Jaume Paniza són els entrenadors i han comentat que la idea ha tengut una molt bona acollida i que les nines estan molt il·lusionades. Els entrenaments, al principi una mica "durs" ja comencen a fer efecte i es preparen pel que ha d'esser el seu

Miquel Pedregosa i Jaume Paniza, entrenadors del C.F. Lluçmajor.

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)

Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)

Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

CONSTRUCCIONS

LAMPINO, S. L.

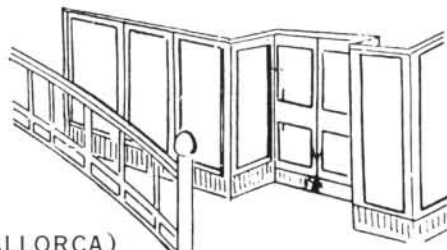
Especialistes en reestructuració de cases antigues

C/. Nord, 9 - Tels.: 66 04 88 - 66 17 61 - 66 08 38

SERRALLERIA

Jaime Maimó

FERROS ARTÍSTICS I FORJATS
ESPECIALITAT EN TREBALLS D'ALUMINI

AVDA. CARLES V, 26 - TEL. 66 06 82 - LLUCMAJOR (MALLORCA)

TALLERS LLUCMAJOR

R.E.T. 0302

REPARACIONS EN GENERAL
PINTURA I PLANXISTERIA

Baltasar Tomàs Oliver - N.I.F. 41.372.489-C

Ronda Ponent, s/n - Telf. 66 12 67

07620 - LLUCMAJOR (Mallorca)

La Palmera

DETERGENTS I DEPURACIONS D'AIGUA

es fasser

Historiador Terrasa, 37

Teléfono 66 04 69

LLUCHMAYOR - Mallorca

IMPREMTA

moderna

Bones Fires!

C/. de sa Fira, 10

Tel. i Fax: 66 03 10

Llucmajor

Entre noltros

Naixements

- Josep Gómez Gil, fill de Manuel i Josefa, nasqué el 30-8-97.
- Sebastià Tomàs Roig, fill de Joan Antoni i Joana Maria, nasqué l'1-9-97.
- Antoni Vidal Ribot, fill de Nadal i Maria Isabel, nasqué el 5-9-97.
- Francesc Cañellas Melero, fill de Francesc i Leonor,

nasqué el 10-9-97.

- Maximilian-Herbert Rünge Baumgarten, fill de Heinz-Jürgen i Iris, nasqué el 10-9-97.
- Paula Gual Marín, filla de Miquel Rafel i Laura, nasqué el 10-9-97.
- Gabriel Guillem Barceló Soterias, fill de Guillem i Maria Isabel, nasqué el 15-9-97.
- Josep Modesto Barceló Soterias, fill de Guillem i Maria Isabel, nasqué el 15-9-97.

- Noelia Rubert Alfonso, filla d'Antoni i Eva Maria, nasqué el 15-9-97.

Boutique

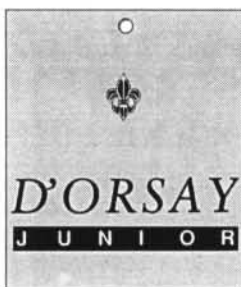
Marlu

Roba de Joventut,
de Senyora i de Senyor.

- Darreres Novetats
- Complements

Promoció Fires 97, del 6 al 13 d'octubre

10% de descompte amb vales compra
de l'1 al 30 de novembre

OROBLU

Matrimonis

- Joan Manuel Campoy Fernández i Maria Rosa Mbasoojo Monabang, es casaren el 4-9-97 al Jutjat de Pau.

- Sebastià Oliver Peña i Catalina Veny Puig, es casaren el 4-9-97 al Jutjat de Pau.

- Andreu Fontanet Puigserver i Francesca Mut Tomàs, es casaren el 31-9-97 a l'església de Ntra. Sra. de Gràcia.

- Antoni Oliver Garau i Jerònia Sastre Cerdà, es casaren el 15-9-97 a la Casa Consistorial.

- Daniel Hernández Muñoz i Yolanda Rodríguez Ortega, es casaren el 13-9-97 a l'església de Ntra. Sra. de la Lactància.

- Joan Pedro Pedreño Ortiz i Francisca Reyes Navajas, es casaren el 20-9-97 a l'església de Ntra. Sra. de la Lactància.

- Antoni Pomares Sampere i Joana Dora Marí, es casaren el 14-8-97 a la parròquia de Sant Miquel.

Defuncions

- Laura Lineros Martínez, morí el 28-8-97 als 3 anys.

- Ramona Celdran González, morí el 8-9-97 als 66 anys.

- Margalida Bauzà Pujol, morí el 20-9-97 als 95 anys. ♦

Recollida autoritzada de neteges tèxtils, Tintoreria "CALTOR"

VOS DESITJAM BONES FIRES

C/. d'Es Vall, 93 - Tel. 66 05 29 (LLUCMAJOR)

ESPORTS

Col·lecció
Tardor - Hivern

Esports «Sa Plaça»
vos desitja una bona
fermança de Fires

Pl. Espanya, 39 - Telf. 12 10 00 - 07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

**PEDRO
CANTALLOPS
LLADO**

PINTURES AUTOMÒBILS

*Plaça Pare Bartomeu Salvà, nº 4
Telèf. 12 00 70 (Llucmajor)*

MOTOS & BICICLETES
MONSERRAT

VOS DESITJA BONES FIRES I BONA FERMANÇA

EXPOSICIÓ, VENDA I REPARACIÓ

*Des del 2 anys,
amb varietat de models
per elegir... a prova de nins.*

 CONOR®

C/ Music Joan Xamena, 16
Llucmajor

S	E	J	A	D	B	G	O	D	C	E	J	F
C	E	R	N	E	D	O	R	A	Z	P	A	C
S	H	R	B	D	L	S	A	F	E	J	O	E
E	E	I	O	V	E	N	C	I	S	I	G	D
I	L	N	E	D	S	F	B	C	S	O	U	A
B	A	H	A	I	A	D	T	I	L	M	O	I
P	F	S	M	M	L	J	I	G	L	V	Y	J
I	S	R	L	H	O	E	E	A	E	N	A	U
B	A	L	L	E	C	R	A	B	B	U	T	I
R	A	F	E	M	C	G	Z	M	R	Z	N	V
T	E	R	B	T	D	S	A	V	O	A	T	A
A	T	G	U	A	M	T	E	N	C	U	G	O

Sopa de lletres • 8 Utensilis del Camp

Solució del mes passat

- De Duraió
- De la Mel
- De Capoll Llarg
- Les Negrines
- De Costella
- Les Pipiu ♦

La posada de fanals del carrer d'Hispanitat, amb motiu de les Fires, es va perllongar fins al carrer Bisbe Roig on, després d'espensar la voravia on en posaren una de braç a la paret de l'altra banda del carrer. Se'n dugueren el fanal però ha quedat el clot. ♦

54

Cristaleria Llucmajor

JOAN MOREY

**LAMINATS - BISELLATS - MIRALLS - DECORATS
VIDRIERES ARTÍSTIQUES - DOBLE ENVIDRIAT**

Bones Fires!

Ronda Migjorn, 80 - Tel. 66 14 93 - Llucmajor

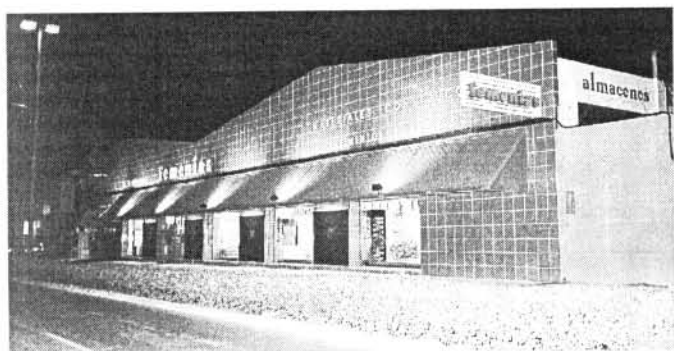
Cerámica Decorativa

El acierto de Almacenes Femenias es poder dar respuesta a tus ideas. Por eso renovamos nuestra oferta. Nuevos materiales, texturas, colores... nuevas propuestas que nos acercan a ti. Descubrir los nuevos conceptos de diseño es nuestra apuesta de futuro.

Trabajar con la solvencia de los líderes del mercado es la clave de la satisfacción. Combinar lo clásico y lo moderno, crear nuevos estilos.

Trabajamos para poder darte más facilidades a la hora de materializar tu ideal hogar.

Si usted piensa comprar o simplemente curiosar, visite nuestras exposiciones, les proporcionará una nueva y completa perspectiva a sus ideas sobre decoración.

F **almacenes femenias s.a.**

Azulejos y Pavimentos

Polígono Son Castelló

Vía Asima, 1. Tel: 43 04 84 - 43 04 95
Fax: 20 69 98

Llucmajor

Ronda de Migjorn, s/n - Tel: 66 08 56
Tel/Fax: 66 07 01

El Arenal

Diego Zaforteza, 3 - Tel: 49 16 50 - 49 16 11
Tel/Fax: 49 15 58

**Rubí Automòviles
Llucmajor, S.L.**

Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

**Nuevo SEAT Arosa
Único en su clase**

Arosa

Máximas prestaciones

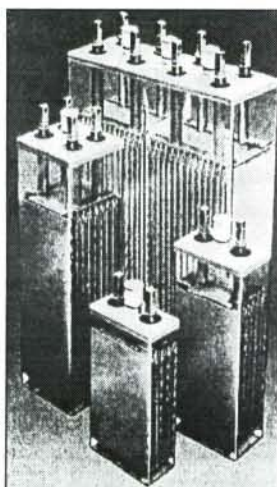
AUTO - ELECTRIC
Barcelo
S.L.

AlliedSignal
AUTOMOTIVE
Bendix®

Ronda Ponent, 26 - Tel. 66 01 70

**Energía solar
Ho tenim tot en energia solar i eòlica**

Automatismes a mesura per a generadors.

OFERTA DE FIRES